

SISÄLLYSLUETTELO

- 2 - 3 Jarmo Anttila, pääkirjoitus
- 4 Pekka Ervast Toimittajalta Jumalantuntemus
- 5 Kesäkurssien kuvakollaasi
- 6 - 7 Marleena Lehtimaa, Vuorisaarnaa Jyväskylässä
- 8 Ruusu-Ristin Temppeli Helsinki, Yleisöesitelmät syksyllä 2019
- 9 Ruusu-Ristin Temppeli Jyväskylä, Yleisöesitelmät syksyllä 2019
- 10 Ruusu-Risti ry Lappeenranta, Yleisöesitelmät syksyllä 2019
- 11 Ruusu-Ristiryhmä Tampere, Yleisöluennot syksyllä 2019
- 12 Siilinjärven temppeli, Syysmatinea su 29.9.2019, Meditaatio henkisenä ja eettisenä harjoituksena
- 13 Ruusu-Ristin Temppeli Siilinjärvi ja Steiner-koulu Kuopio, Yleisöesitelmät syksyllä 2019
- 14-24 Tapio Joensuu, Tietoisuuden valokeila, tietojen käsittely ja oppiminen
- 25 Kulmakoulusäätiön vuoden 2020, apurahat ilmoitetaan haettaviksi
- 26-28 Antti Savinainen, Kuolemanraajakokemukset ja arkielämä – David Sunfellow'n ajatuksia
- 30-32 Mauri Lehtovirta, Mielen matkalla Matkussa Henkisyys ja tiede - YTR:n seminaari Kreivilässä 2019
- 33 Ruusu-Risti ry:n edustajat paikkakunnittain
- 34-35 Forum Humanumin syksyn ohjema 2019
- 36-41 Eevi Ruusu Kelpo, Muistoja Ihmisyyden tunnustajien kesäteatterimatkalta
- 42-47 Antti Savinainen, Chakrojen lyhyt historia. Kirjaesittely.
- 48-54 Terttu Seppänen, Psykologia ja henkisyys OSA I
- 55 Porvoon Ruusu-Ristiryhmä, Yleisöesitelmät syksyllä 2019
- 56 Aatman kirjaesittely

Jarmo Anttila Pääkirjoitus

Ruusu-Ristin kesäkurssit vietettiin taas perinteisesti Jyväskylässä. Kurssikirjana oli P.E:n Vuorisaarna (1925), jossa on hänen oma käännös Matteuksen evankeliumin 5-7 luvuista selityksin varustettuna. Hänen käännöksensä ei oleellisesti poikkea nykyisestä Raamatun käännöksestä kuin joiltain osin. Ehkä tärkein muutos on Isä meidän -rukouksen pyyntö jokapäiväisestä leivästä. P.E. on löytänyt vanhimman latinankielisen Raamatun, ns. Versio Vulgatan, jossa tuo pyyntö on yliaineellinen, henkinen leipä. Sanoohan Jeesus nimenomaan toisaalla että meidän ei tulisi huolehtia jokapäiväisistä asioista. Sen sijaan P.E:n käsitys Vuorisaarnan merkityksestä kristinuskon peruskivenä ei ole kovinkaan kirkollinen. Kristikunnassahan opetetaan edelleen Mooseksen kymmentä käskyä kristityn elämänohjeiksi. On hyvä, jos niitä seuraa ja pystyy noudattamaan. Ne ovat kuitenkin juutalaisuuteen ja Vanhaan liittoon kuuluvia ohjeita. Jeesushan nimenomaan Vuorisaarnan ohjeissaan totesi, että olette kuulleet sanotuksi ennen, mutta nyt minä opetan toisin. Jos me pidämme kiinni siitä mitä kristikunnassa sanotaan Jeesuksesta Jumalan poikana, niin on kuitenkin erikoista, ettei hänen käskyjään, joita Vuorisaarnassa on viisi, erityisesti painoteta ja opeteta. Jos meidän on vaikea Mooseksen käskyjä noudattaa niin Jeesuksen ohjeet ajaa meidät suorastaan epätoivoon.

Suurin osa ihmisistä osaa kyllä olla tappamatta, mutta kuinka voi olla suuttumatta. Jeesus menee ohjeissaan aina asian ytimeen, ajatuksiin ja tunteisiin, joista käsin syntyvät pahat ja itsekkäät teot. Kuitenkin Jeesus itse jo heti Vuorisaarnan alussa varsin ankarasti toteaa, että hänen opetuksensa on lain ja profeettojen ilmoituksen täyttymys ja ettei niistä katoa pieninkään piirto ennen kuin kaikki muodot on käyty läpi. Eli kun manvantaarinen evoluutio on käyty kaikissa muodoissa läpi. Hän vielä varoittaa opettamasta toisin.

Sain aikanaan tehtäväksi alustaa ja laatia kysymykset 1975 pidetyillä kesäkurssilla päivän läksyyn. Muistan että olisin kysynyt: Miksi Jumala antaa meille tolkuttomia käskyjä, joita ei pysty noudattamaan? Olin jo useamman vuoden ajan ollut Ruusu-Ristissä ja törmännyt tietysti Vuorisaarnan opetuksiin. Sydän sanoi, tämä on oikein ja totta, mutta nuorukaisen mieli ja kuuma veri rikkoi käskyjä. Siitä syntyi tämä kysymys. Eräs vanha lempeä nainen puhutteli minua päivän jälkeen ja sanoi: On totta, että Vuorisaarnan käskyjä ja ohjeita on vaikea noudattaa, mutta älä niitä kiellä vaan pidä niitä ihanteena. Nyt 44 vuotta myöhemmin on pakko todeta, että ne ovat edelleen korkea ihanne. Jotain olen kuitenkin oppinut enkä pidä mahdottomana ajatusta, että joku elää täysin niiden hengessä. Nykyinen Dalai

Lama on hyvä esimerkki tuosta hengestä. Se elämän sisäinen laki ja pohjois-buddhalaisuuden bodhisatva -opetukset osoittavat että hekin tietävät tuon lain.

Pekka Ervast sanoi löytäneensä Vuorisaarnan opetukset Leo Tolstoilta. Arvid Järnefelt oli tunnetuin tolstoilainen Suomessa ja P.E. kävi häntä tapaamassa ja oli myös kirjeenvaihdossa hänen kanssaan. Kesäkurssilla kuulin Terttu Wiion ansiokkaan esitelmän Suomen silloisen sivistyneistön tolstoilaisista ja teosofisista yhteyksistä. Tolstoilaisuuden keskeinen idea oli pyrkimys elää Vuorisaarnan opetusten mukaan. Ortodoksinen kirkko kirosi Tolstoin eikä Arvid Järnefelt saanut mennä kirkkoihin puhumaan Vuorisaarnan elämänymmärryksestä. Hän kyllä yritti mutta se estettiin. Meillä on kuitenkin eräitä tolstoilaisia marttyyrejä, kuten Isohiiden veljekset. Punaiset teloittivat heidät 1918. Arndt Pekurinen oli myös löytänyt tolstoilaisuuden ja hänen aseista kieltäytyminen sai aikaan lain Lex Pekurinen (1931), joka mahdollistaa siviilipalveluksen. Hän kieltäytyi asepalveluksesta ja toimi aktiivisesti rauhanliikkeissä. Hänet vangittiin 1929 ja tuomittiin niskuroinnista vankeuteen. Nälkälakosta johtuen hänen tuomiota pidennettiin niin että hän vapautui vasta 1932 kun laki Lex Pekurinen oli ollut voimassa jo 8 kuukautta. Tuomio sai kansainvälistä huomiota ja hänen puolestaan vetosi mm. H.G. Wells ja Albert Einstein. Talvisodan aikaan hän kieltäytyi edelleen tarttumasta aseeseen ja hänet teloitettiin marraskuussa 1941. Myös tunnetut teosofit Yrjö Kallinen ja J.R. Hannula olivat päästä hengestään kansalaissodan pyörteissä.

P.E:n mukaan tolstoilaisuuden puute oli se okkulttinen tieto, joka sisältyi teosofiaan. Hän oli omien henkisten kokemusten kautta tullut sekä Jeesuksen Vuorisaarnan että teosofisten totuuksien äärelle. H.P. Blavatsky sanoi aikanaan, että kristittyjen tulisi elää Vuorisaarnan mukaista elämää, jos he tahtovat olla kristittyjä. Tämä oli myös P.E:n kanta. Hänen mukaansa Vuorisaarnan neljäs käsky on se esoteerisen kristinuskon kulmakivi. Älä ole pahaa vastaan, kuten hän sen muotoili. Emme saisi vastustaa väkivalloin pahaa. Se on kiperä ja vaikea kysymys ja avautuu vain karman lain syvällisen ymmärryksen kautta. Vuorisaarnan ohjeet on tarkoitettu meille kaikille. Olihan kansanjoukko ihmeissään sen kuulutuaan kuten evankeliumissa todetaan. Vuorisaarnan ohjeiden noudattaminen vähäisessäkin määrin tuo mielenrauhaa, iloa ja onnea. Saamme kokea armon. Jeesus antoi ohjeeksi seurajilleen Isä meidän -rukousmietiskelyn. Siinä pyydämme henkistä leipää eli niitä kokemuksia, jotka edistävät henkistä kasvuamme. Anteeksiäntö on myös eräs henkinen laki. Vain jos itse osaamme antaa anteeksi toisille voimme myös saada itse anteeksi. Tässä lehdessä on Antti Savinaisen kirjaesittely David Sunfellowsin kirjasta The Purpose of Life, jossa todetaan, kuinka kuolemanrajakokemusten kautta on tullut uusi elämänymmärrys sen kokeneille. Tuon uuden ymmärryksen keskeinen sanoma on, että ihmisten tulisi elää Vuorisaarnan ohjeiden mukaista elämää.

Pekka Ervast

Toimittajalta

Jumalantuntemus

Jumalantuntemus ei ole luonnonllemme vierasta. Totuuden tieto kirkastaa ja vapauttaa järkkemme ja tietoon liittyvä jatkuva elämys on koko olemuksemme onnena. Ruumiimmekin kylpee autuuden lauteilla.

Jumalan tuntemukseen pääsee ainoastaan etsijä. Kolkuttajalle avataan. Ja portin avaus on yksilöllinen asia, voisipa sanoa: persoonallinen salaisuus. Seurat ja koulut, eksoteeriset ja esoteeriset, ovat avuksi ja tueksi, mutta eivät korvaa yksilöllistä työtä, persoonallista ponnistusta. Lupaukset, annetut korkeammalle itselle, ovat suureksi siunaukseksi, jos ovat nöyrässä mielessä tehdyt, mutta kevytmielisinä voivat olla haitaksi, koska aina panevat etsijän koetukselle.

Täydellisyyden näkeminen ei saa sokaista silmiämme, niin ettemme älyä tien vaikeuksia ja esteitä tai huomaa omaa heikkouttamme. Päinvastoin meidän on nähtävä, kuinka kaukana meistä on päämäärämme, kuinka korkealla täydellisyys, - mutta kuinka varma on joka tapauksessa sen saavuttaminen, koska se ei sittenkään ole ulkopuolella meitä.

Jumalan valtakunta on meissä, - ja meissä on siis myös se Jumala, joka valtakunnassaan on hallitsijana.

Ruusu-Risti -lehti
Marraskuu 1929

KESÄKURSSIEMME KUVAKOLLAASI

Marleena Lehtimaa

Vuorisaarnaa Jyväskylässä

Kesä-heinäkuun vaihteessa Jyväskylässä järjestetty kesäkurssi oli henkilökohtaisena kokemuksena jotain sellaista, minkä sanoittaminen ei olekaan niin helppoa kuin luulin. Olen viime pääasiäisenä vastainitioitu RR-keltanokka, joka tapansa mukaan läksi menoihin mukaan ottamatta asioista minkäänlaista selvyttä etukäteen. Tiesin koko kurssista lähinnä sen teeman, paikan ja ajan. Tämä monelle kovin kahelilta vaikuttava käytös on omanlaisensa henkinen harjoitukseni, tapa vaientaa kontrollinhaluista mieltä ja hakea mahdollisimman autenttista ja avointa kokemisen tilaa vailla tietoa tulevasta, vailla helposti rajoitettavia odotuksia. Toisin sanoen luottamista kuljetukseen – ja onneksi luottin.

Kurssin teemana oli Pekka Ervastian Vuorisaarna, tuo pyhien julistusten pöydäntyhjääjä, järkälemäinen sana pienissä punaisissa kansissa. Sen sanottiin olevan henkisen kirjallisuuden eittämätön merkkiteos, joka kiteyttää hyvin selkeät ohjeet siveelliselle, puhtaalle ja hyvälle henkiselle elämälle. Eikä siinä vielä kaikki, vaan käsitin kyseisen kirjan avaavan käytännössä suorat ja kestävät tikapuut valonhoitoiseen yläkertaamme, mikäli kulkijaa sattuu moinen matka aidosti kiinnostamaan.

Käytännön inhimilliselle arkiminälle kirja näyttäytyykin valon ja varjon inhorealisticena peilinä, joka heijastaa pikkutarkasti jokaisen yksityiskohdan vaikeimmista puolistamme, varjoistamme, joiden kanssa valitsemme usein mieluummin painia kuin ottaa askelia ylöspäin.

Suurin osa jää heti alkutaipaleilla selittelemään, miksi on niin ihanaa ja luonnollista himoita kauniita naisia, puhua palturia ja olla rakastamatta ärsyttäviä kanssakulkijoita, koska onhan se nyt oikeasti aika paljon vaadittu. Ja että pitäisi vielä olla suuttumattakin! Tällaisella apinoiden planeetalla? Ei kai Jeesus nyt tosissaan..?

Erilaisten suunvuorojen myötä kipeät kysymykset ja kirpeän kaunis ihmisyyden kirjo alkoi vapautua temppelin ilmakehään sen monissa väreissään. Aamukysymysten innoittamana kanssamietiskelijät avasivat vuoron perään ajatuksiaan ja tuntojaan peilaten Vuorisaarnan ohjeita omiin elämäkokemuksiinsa. Syntyi naurua, itkua, rehellisiä ulostuloja, samaistumisen hyminää ja syviä hiljaisuuksia. Arkinen henkilökohtaisuus ja ikuisuuden kasvottomuus tanssivat ilmassa niin monena eri elämäntarinana, näkökulmana eri puolilta pöytää. Jokainen sai puhua suunsa puhtaaksi kenenkään keskeyttämättä tai kommentoimatta. Siinä oli jotain todella nöyryyttävää ja vapauttavaa, pyhää ja ajatonta – läsnäoloa ihmisyydessä. Kuori kerrallaan kuulin egon suojakerrosten mätäkhelevän maahan, koska sellainen kritiikistä ja kilpailusta vapaa tila tekee niistä hiljalleen tarpeettomia.

Ajalla ei ollut enää niin väliä. Sitä tavallaan vain leijui meditatiivisessa yhteyden tilassa päivästä ja ohjelmanumerosta toiseen, välillä raviten itseään erinomaisilla poikain murkinoilla ja sitten taas valvoen keskiyön tunneille mājapaikkamme hengenpaloisissa keskusteluissa.

Välillä mietin, miten joku osa sisälläni oli jo kauan kaivannut jotain tällaista. Oli ilo päästä jakamaan omia mielipuolisimpiakin esoteerisia kokemuksiaan seurassa, jossa hullun leiman sijaan sait hengen ravintoa matkasi varrelle. Suurien ja ikuisten kysymysten miettiminen ryhmässä stimuloi ihmistä kovin kokonaisvaltaisesti. Tuntui kuin olisi yhtä aikaa maaninen ja syvämeditaatioissa. Kohottavan koukuttavaa ja samalla yllättävän raskasta.

Välillä oli virkistävää kuulla yksittäisten ihmisten luentoja, jotka syvensivät jokaista Jeesuksen käskyä niiden monine vivahteineen ja tulkintoineen, höystettynä luennoitsijan persoonallisilla mietteillä. Siinä monien vastatessa samoihin kysymyksiin tuli oivallettua jotain olennaista ihmisyydestä ja siitä, miten tärkeää on kuunnella erilaisia puhujia, joista jokainen kantaa mukanaan ainutlaatuista perspektiiviä. Elämme tällä hetkellä algoritmien ja suunnattujen informaatiovirtojen maailmassa, jossa sekä keskustelut että maailmankuvat kuplautuvat äärimmäisen helposti. Esimerkiksi sosiaalinen media on jo nyt siinä pisteessä, jossa samanmielisten laitot kapenevat ja leikkuri karsii pois epämiellyttävät osat kokonaisuudesta. Tämän kovinkin epäilyttävän kehityssuunnan vuoksi on yllättävän tärkeää oppia sietämään, vastaanottamaan ja ymmärtämään aitoa erilaisuutta. Oppia aidosti vaientamaan kriittistä ja arvostelevaa mieltä ja vain kuunnella, hyväksyä ja päästää irti. Malka omassa silmässä on yllättävän tuttu kaveri, jota ei todellakaan aina huomaa.

Taiteellisenä persoonana ilokseni koitui myös päivien aikana esitetty musiikilliset annit, joihin pääsin itsekkin pyrkimään mukaan. Oli jännittävää saada tuoda omaa energiaa yhteiseen tilaan, joka oli täynnä tuttuja tuntemattomia. On tärkeää voida olla keskeneräisenä muiden

edessä, ja vain jakaa se, mikä on sillä hetkellä aitoa. Käsittelin paljon ujoutta, häpeää ja erilaisuudenpelkoa, sukupolvien välistä kuilua suhteessa ajattomiin kysymyksiin. Mietin miksi meitä nuoria on täällä niin vähän. Tunnustelin yhteiskuntamme ankaruutta, suoritusmentaliteetin luomaa vastareaktioita ja siitä kumpuaavaa kaipuuta autenttisuuteen ja rakkaudelliseen hyväksyntään, joka on lopulta kaiken avain. Sekä maailmanrauhassa että henkisellä tiellä.

Yhtenä iltana saimme myös nauttia mielettömän taidokkaasta jazz-bändistä, mikä inspiroi ja elävöitti koko temppelin energiaa. Taide on aina ollut minulle vahva osa tiedonkäsittelyä ja oppimisprosessia, sillä se virkistää mieltä ja pistää virrat liikkeelle. Luova ilmaisu muistuttaa myös puhtaasta energian kanavoimisesta, siitä puolesta elämää ja ihmisyyttä, johon sanat ja käsitteet eivät enää yllä. Siksi se onkin niin hyvää vastapainoa painavalle päälle täynnä isoja kysymyksiä.

Kokonaisuudessaan kesäkurssiin mahtui aikamoinen tunteiden spektri, tajunnan perämetsiä ravisutteleva määrä informaatiota ja monta sydäntä avaavaa yhteyden kokemusta. Ilmarisen temppeli kannatteli meitä väkevällä voimallaan ja otti vastaan monen monta haudutettua ja tuoretta ajatustyön hedelmää, mistä ainakin itse tunnen kiitollisuutta vielä pitkään ja aktiivisesti. Koin saaneeni hyvät ohjeet turvalliselle tielle kohti suuntaa, jota olen aiemmin tavoitellut huomattavasti riskialttiimmilla tavoilla. Vuorisaarna kiteytti ja yksinkertaisti, tislasi oleellisen hyvinkin tyhjentävästi. Ainoa asia mikä jäi harmittamaan on se, että näitä kursseja järjestetään vain kerran vuodessa, vaikka juuri tällaiset kokoontumiset näyttävät olevan koko homman ydin.

Ruusu-Ristin Temppeli Helsinki

Merimiehenkatu 31, Helsinki sunnuntaisin klo 12.00

www.ruusuristi.fi

Yleisöesitelmät syksyllä 2019

- 22.9. Jarmo Anttila: Ruusuristiläinen rukousmietiskely
- 29.9. Jouko Ikonen: Väinämöisen viitassa
- 6.10. Jarmo Ikola: Olemisen mysteeri
- 20.10. Jari Jokilehto: Itsekasvatus henkisellä tiellä
- 13.10. Ei esitelmää
- 27.10. Jorma Monto: Kolme apinaa
- 3.11. Mauri Lehtovirta: Jeesuksen joogan onnen avaimet
- 10.11. Rauno Rinkinen: Pekka Ervastian henkistä perintöä
- 17.11. Anne Paalo: Notre Dame, Neitsyt Maria
- 24.11. Marko Manninen: Hypermoderni ihminen Kaikkeuden keskellä
- 1.12. Jukka Sarno: Pythagoras
- 8.12. Aija Tuukkala: Joulurauhaa

ETSIJÄINPIIRI

Ma. Klo. 18.00. Alkaen 30.9, 14.10, 28.10, 18.11, 25.11 ja 9.12
Tiedustelut Esko Keitaanranta puh. 0504533691

MEDITAATIO

Su. klo 10.30 ennen esitelmää. Tiedustelut Jarmo Ikola puh. 0505111773

Ruusu-Ristin Temppeli Jyväskylä

Aittokalliontie 3, Jyväskylä

Yleisöesitelmät syksyllä 2019

Sunnuntaisin klo 13.00

- 29.9. Leena Rinkinen: Kolme jalokiveä
- 27.10. Keijo Remes: Totuuden paradoksi
- 17.11. Matti Koskinen: Hyvä mieli
- 1.12. Marko Manninen: Gnosis ja nykytieto

LUKUPIIRI

Alkaen 18.9. joka toinen keskiviikko klo 18.00 – 19.30.
Vetäjinä Pekka Kivikäs ja Terttu Wiio, puh. 040 579 5730

Ruusu-Risti ry Lappeenranta

Lappeenrannan nuoriso- ja monitoimitalo,
Anni Swanin katu 7 B, II -kerros, Lappeenranta

Yleisöesitelmät syksyllä 2019

22.09. su klo 14.00 Jorma Monto:
Mielemme hauskuus ja haasteellisuus

20.10. su klo 14.00 Ritva Lappi:
HPB:n näkemyksiä kristilliseen ja buddhalaiseen traditioon

24.11. su klo 14.00 Terttu Wiio:
Tolstoilaisia kontakteja 100 vuoden takaa

01.12. su klo 14.00 Hannu Vienonen:
Karma osana ihmiselämän ymmärtämistä

Ruusu-Ristiryhmä Tampere

Vanha kirjastotalo, Laikku, Tampere

Yleisöesitelmät syksyllä 2019 klo 13

15.9. Seppo Heinola, Mystinen Mannerheim

13.10. Matti Koskinen, Tietäjän perintö

27.10. Jari Jokilehto, Itsekasvatus henkiselä tiellä

10.11. Jarmo Ikola, Olemisen arvoitus

24.11. Jarmo Anttila, Ruusuristoläinen rukousmietiskely

21.12. lauantai, Esitelmöitsijä ja aihe avoin

Syysmatinea su 29.9.2019 klo 10–14

Meditaatio henkisenä ja eettisenä harjoituksena

Siilinjärven temppeli, Asematie 12, Siilinjärvi

<i>10.00 Tervetuliaislaulu</i>	<i>Mauri Lehtovirta ja Juha Mäntylä</i>
<i>Avaussanat</i>	<i>Antti Savinainen</i>
<i>10.15 Esitelmä</i>	<i>Jarmo Anttila</i> <i>Ruusuristiläinen rukousmietiskely</i>
<i>11.05 Keskustelua</i>	
<i>11.20 Tauko</i>	<i>Suolaista ja makeaa</i>
<i>12.15 Musiikkiesitys</i>	<i>Mauri Lehtovirta ja Juha Mäntylä</i> <i>Rakkauden mysteerio 1</i>
<i>12.35 Esitelmä</i>	<i>Ulla Ahmavaara</i> <i>Rudolf Steinerein opetuksia meditaatiosta</i>
<i>13.25 Keskustelua</i>	
<i>13.40 Musiikkiesitys</i>	<i>Mauri Lehtovirta ja Juha Mäntylä</i> <i>Rakkauden mysteerio 2</i>
<i>14.00 Päätössanat</i>	<i>Antti Savinainen</i>

**Ruusu-Ristin Temppeli Siilinjärvi ja
Steiner-koulu Kuopio**

**Yleisöesitelmät syksyllä 2019
Sunnuntaisin**

20.10. klo 13 Jarmo Ikola: ”Olemisen arvoitus”,
Steiner-koulu, Kuopio.

17.11. klo 12 Antti Savinainen: ”Henkisten harjoitusten tiede”,
Asematie 12, Siilinjärvi.

8.12. klo 12 Pertti Vehreävesa: ”Ego, kuolema ja
uudelleensyntyminen”, Asematie 12, Siilinjärvi.

Keskusteluryhmä kokoontuu
Siilinjärven temppelissä tiistaisin 24.9., 15.10. ja 5.11.

Tietoisuuden valokeila, tietojen käsittely ja oppiminen

Tapio Joensuu

Daniel Borin kirjan ”The Ravenous Brain” sekä

Simona Ginsburgin ja Eva Jablonkan kirjan

”The Evolution of Sensitive Soul” esittelyä ja pohdintoja

Minulle tietoisuus on ollut suuri, lähes kaikkea syleilevä mysteeri niin pitkälle kuin muistini yltää. Tässä artikkelissa valaisen taustani tietoisuuden tutkijana. Esittelen Borin tietoisuutta käsittelevän, selkeän ja innostavan kirjan siten kuin se on minulle valjennut. Hänelle tietoisuus on pitkälti ihmisen huomion kiinnittämisen tilassa tekemää abstraktista tietojen käsittelyä. Sitten siirryn Ginsburgin ja Jablonkan monipuolisesti tietoisuutta ja tietoisuuden tutkimusta käsittelevään kirjaan. Kirjan johtolankana on tuoda esille ja perustella tietoisuutta rajattoman (open-ended) yhdistävän oppimisen toiminnallisen mallin mukaisesti. Malli on varsin yleinen, mahdollisimman suuren joukon ilmiöitä kattava ja sen ymmärtämisessä evolutiivinen perspektiivi on tärkeä. Kirjoittajille tietoisuus on kokemista, tunnetta ja informaation prosessointia, eikä edellytä symbolisaatiota tai rationalisointia. Lopuksi käsittelen mahdollisuutta liittää maailman dualistinen selitysmalli naturalistiseen.

Oma lähtökohtani

Haluni selvittää tietoisuutta juontaa jo muutama vuoden ikäisenä lapsena usein kokemas-tani intensiivisestä olemisen ja itsetietoisuuden tunteesta. Nuorukaisena tämä olemassaolon tunne saattoi muuntua hetkittäin intensiiviseksi, mystiseksi ja kokonaisvaltaiseksi kokemus-tilaksi. Halusin tietää tietoisuuden perustan,

välttämättömän ja riittävän syyn. Koin aineellisen ulkoisen maailman selkeästi erillisenä, eri laatua olevana kuin tämä tietoinen kokemukseni olemassaolosta. Tuolloin minulla ei ollut opillista tietoa filosofisista peruskysymyksistä ja filosofisista pohdintoista. Olin päättänyt ilmeisesti samaan oivallukseen kuin René Descartes: ”cogito ergo sum”, ”ajattelen, olen olemassa”. Toki ydinkokemukseeni en liittänyt ajattelua, vain havaitsemisen ja kokemuksen. Jos Descartesin ”cogito” termi tulkitaan havaitsemiseksi, perusoivallukseni oli yhtäpitävä hänen kanssaan.

Olin päätenyt dualismiin. Subjektivisen tietoisuuden tunteen liitin kristinuskon sieluun ja henkiseen olemukseen. Koin dualismin ongelman niin puoleensavetävänä, että minun oli saatava ongelma ratkaistua. Millaiset mahdollisuudet ja rajoitteet fyysinen kehomme antaa tietoisuudelle (tietoisuuden toteutumiselle)? Arvelin saavani parhaat nuoruuteni aikaiset tiedot fyysisestä kehosta lääketieteen opinnoissa ja siksi pyrin ja pääsin opiskelemaan lääketiedettä. Pettymyksekseni opinahjossani ei tiedetty tietoisuudesta juuri enempää kuin ei mitään. Vielä pahempaa, juuri kukaan ei vaikuttanut olevan kiinnostunut aiheesta. Lääketieteellinen tiedekunta oli kuitenkin ammattikoulu ja valmistuttuani toimin neljäkymmentä vuotta lääkärinä suorittaen lyhyttä pidemmän oppimäärän tuomitsemattomuu-

dessä, toisen ihmisen osaan asettumisessa ja ymmärtämisessä sekä luovassa ja pragmaattisessa ongelmien ratkaisussa. Kiinnostuksen aiheideni valintaperusteena säilyi alkuperäinen ongelma. Eläkkeelle siirryttyäni olen voinut paneutua täysiaikaisemmin tietoisuuden tutkimiseen.

Tajuntamme fyysinen, biologinen perusta ei valitettavasti ole tietoisuutemme saavutettavissa. Introspektio, meditaatio ei ole riittävä tapa selvittää ”kovaa ongelmaa” mielen ja aineen välillä. Tyytyväisyydellä olen voinut todeta,

että jo 1990-luvulta on tutkimuksellisesti paneuduttu tietoisuuden ongelmaan. Neurotieteen huiman kehityksen ansiosta voidaan jo esittää suuret linjat kuinka aivot ja muu keho ovat nivoutuneet tietoisuuteen. Käsittelen artikkelisani tajuntaa nykyisen tieteellisen paradigman mukaan. Fyysisestä maailmasta erillisiä mahdollisia vaikuttavia tekijöitä ei oteta huomioon naturalistisessa mallissa. Tietoisuus ei ole käsitteellisesti yhteismitallinen hermoston tai hermoimpulssin kanssa ja on filosofisesti kategoriavirhe väittää hermoston toiminnan olevan tietoisuutta. Mitattavissa olevilla parametreilla etsitään hermoston vastavuuksia (correlates) tietoisuudelle.

Sudennälkäiset aivot

Neurotieteilijä Daniel Borin kirjan parasta antia on eritoten aivosähkökäyrään (EEG), toi-

minnalliseen magneettiresonanssikuvaukseen (fMRI), aivomagneettikäyrään (MEG) ja neuropsykologisiin testeihin perustuvat käsitykset aivojen toiminnasta. Hänen ajatusrakennelmiaan voisi lähestyä vaikka kolmiosta huomio – tietoisuus – työmuisti käsin. Näkemykset kuvaavat neurotieteellisiä ja neuropsykologisia käsityksiä tajunnasta 2010-luvun alkupuolella. Uudempiin tekniikoihin, kuten optogeneetiikkaan tai yksittäisen fotonin kuvantamiseen (single photon imaging) perustuvia solutason tutkimustuloksia, ei esitetä.

Ihmisen työmuisti on hämmästyttävän pieni. Voimme käsitellä vain noin neljää asiaa kerrallaan. Kuitenkin kukin asia voi olla koostunut useasta alaluokasta ja alaluokka taas toisista alaluokista lähes loputtomiin. Täten kykenemme yhdistämään ajatuksissamme ideoita rajattomasti.

Työmuistin toimiminen optimaalisesti edellyttää tarkkaavaisuutta. Tutkimukset osoittavat vakuuttavasti, että ilman huomiota ulkoisten tai sisäisten impulssien tieto ei saavuta tietoisuutta, eikä siten ole työmuistimme käytössä. Toki alitajuista informaation käsittelyä tapahtuu jatkuvasti mutta näiden tietojen käsittely on automaattista ja edellyttää aiempaa oppimista tai evoluutioon perustuvaa hermoston valmiutta. Borille tietoisuus on lähtökohtaisesti tietojen käsittelyä. Tutkimustulokset tukevat vahvasti tätä. Teorian vahvin todistus olisi rakennettu informaatiota käsittelevä kone, joka olisi tietoinen. Tällaisen tietoisin koneen rakentaminen ei

ole näköpiirissä, koska ilmeisesti tietomme aivojen informaation käsittelystä on liian vajavaista.

Tietoisuuden päätarkoitus on etsiä, löytää, muistaa ja käyttää tiedon strukturoituja malleja työmuistissa. Bor käyttää termiä ”chunk”, jolle suomenkielinen vastine voisi olla malle, rakenne, tiivistymä tai osa. Hän painottaa ihmisen sudennälkäistä, kyltymätöntä intohimoa etsiä rakenteita meille saapuvasta informaatiosta. Kehittelemme strategioita havaita ja oppia uusia säännönmukaisuuksia, jotka taas toimivat malleina uusien mallien havaitsemiseksi. Mallien etsimisen innolla ja monipuolisuudella on myös kääntöpuolensa. Kovin usein luomme johtopäätöksiä puutteellisen tiedon perusteella ja mikä pahinta pidämme lukkiutuneesti, härkäpäisesti kiinni virheellisistä päätelmistämme.

Tietoisuus edellyttää aivojen laaja-alaista ja jatkuvaa informaation vaihtoa aivoissa. Tietoisuuden fyysisenä välineenä ovat hermojen muodostamat radat silmukoineen. Borin mukaan huomattavimmat nykyiset tietoisuusteoriat ovat laajasti otettuina samansuuntaisia. Dehaenen koko aivot käsittävä hermostollinen työtila (global neuronal workspace, GNW) perustuu pitkälti empiirisiin tietoihimme hermojen toiminnan yksityiskohdista. Tononin informaation integraatioteoria (information integration theory, IIT) on matemaattinen malli, jonka mukaan mille tahansa informaatiota käsittelevälle eliölle tai laitteelle voidaan periaatteessa laskea luku, joka kuvaa tietoisuusastetta. Tietoisuudelle välttämätön ehto on toimiva otsalohkojen etuosan ja päälakilohkon verkosto (prefrontal parietal network). Sen lisäksi ilmeisesti talamus ”keskusasemana” on välttämätön ja ilman aivo-

rungon aivoverkoston (formatio reticularis) tervettä toimintaa olisimme kuolleita tai syvästi tajuttomassa vegetatiivisessa tilassa. Otsalohkojen etuosan ja päälakilohkon verkosto toimii tietoisuuden yleistointaverkostona. Tietoisuuden sisällöstä vastaavat aivojen monet erikoistoiminta-alueet kuten näkö-, puhe- ja kuuloalueet.

Aivot muodostavat tiedostamattomasti jatkuvasti päivittyvää mielen sisäistä mallia ulkomaailmasta. Aisteista tulevaa informaatiota verrataan aivoverkoston muodostamaan ennakoivaan malliin ympäröivästä tilasta. Epäsuhta ennakoidun ja aktuaalisen tilan välillä voidaan ilmaista ennakointivirheenä, joka on puolestaan perustana oppimiselle. Tietoinen mielen sisäinen malli visuaalisesta ympäristöstä ja tämän mallin muodostuminen on kiinteästi yhteydessä aivojen eri osiin. Joillakuilla vasemman puoleiseen aivohalvaukseen sairastuneilla (tila, jossa osa aivojen oikeasta puolesta on tuhoutunut) esiintyy näkökentän vasemman puolen huomiotta jättämisen (neglect) lisäksi heikkous muodostaa mielikuvituksessa vasemman puoleista näkökentän osaa. Heikkouden voi perustellusti väittää aiheutuvan tietoisuudelle oleellisen, koko aivojen laajuksen, hermostollisen työtilan otsalohkon etuosan ja päälakilohkon yhteyden heikentyneestä toiminnasta orientoitumisessa vasemman puoleisiin asioihin ja aivojen puoliskojen takaosien katkenneesta yhteydestä tilallisen informaation prosessoinnissa symmetrisesti pitkäaikaisesta muistista (1). On yllättävää ja havahduttavaa oivaltaa kuinka kiinteästi - jopa paikallisesti - aivot koodaavat mielen sisäistä ympäröivän maailman mallia: näkökentän vasenta puolta edustavan aivojen osan tuhoutuminen tuhoaa myös kykymme mielikuvituksessa muodostaa malli vasemman puoleisesta näkökentästä.

Lähes kaikki eläimet nukkuvat mukaan luettuina hyönteiset. Valveilla hermosolujen yhteydet vahvistuvat. Unessa yhteydet heikkenevät energeettisesti kestäväälle tasolle (2) ja vain osa jää pitkäaikaisiksi. Lepäävissä aivoissa tapahtuu energian minimointi, mikä ilmenee unenaikaisen aivosähkökäyrän synkronoidussa delta-aalloissa. Oppiminen, muisti ja tietoisuus heikkenevät, jos uni jää riittämättömäksi. Samoin keskittyminen huononee ja pidentynyt valvetila altistaa pian hallusinaatioille.

Jos altistumme toistuvasti stressaaville ja ahdistaville tilanteille, mantelitumake muuttuu yliaktiiviseksi ja heikentää ohjaavan otsalohkon etuosan toimintaa vähentäen tietoista tilaa käsitellä ongelmia ja karsia turhia ajatuksia ja tunteita. Depressiivisten ja ahdistuneiden ihmisten mantelitumakkeen vasteet pelottaville stimuluksille ovat voimistuneet. Heidän otsalohkojen etuosan ja päälakilohkojen verkoston aktiviteetti on alentunut jopa suoritettaessa neutraaleja tehtäviä, jotka vaativat työmuistia ja keskittymistä. Vaaratilanteissa, kuten pedon kohtaamisessa, nopea ja automaattinen ajatukset lamauttava mantelitumakereaktio on hyödyllinen, mutta yleensä siitä on etupäässä haittaa, kuten vaikkapa esiintymispelossa. Bor avaa joihinkin psykiatriisiin sairauksiin alentuneen työmuistin ja alentuneen tietoisuuden näkökulman. Autismissa tietoisuus ei ole supistunut, vaan päinvastoin laajentunut. Kaventunutta työmuistia aiheuttavat tekijät kuten unettomuus voidaan katsoa sairauksien aiheuttajiksi. Työmuistia tehostava kognitiivinen harjoittelu on varteenotettava lisä hoidettaessa sairauksia, joissa on alentunut tietoisuus. Skitsofreniassa kognitiivisten kykyjen ja päivittäisessä elämässä selviytymisen on todettu parantuneen kognitiivisella harjoittelulla.

Ilahduttavasti Bor käsittelee kirjan viimeisillä sivuilla meditaatiota ja sen hyötyjä. Meditaatiossa yritetään olla mahdollisimman tietoisia mahdollisimman vähästä joko huomioimalla mieleen liittyviä ajatuksia, ideoita ja tosiasioita tai passiivisesti imeytymällä kokemukseen ilman ajatuksia. Meditaation etuina hän mainitsee stressin vähentymisen, työmuistin laajenemisen, keskittymiskyvyn paranemisen ja kohentuneen kyvyn hallita ristiriitaisia yllälykkeitä. Rakenteellisesti mantelitumake pienenee ja otsalohkojen etuosan kuorikerros paksuuntuu meditaation seurauksena.

Tunnesielu on tietoinen

Yritys yhdistää tietoisuus ja oppiminen teoreettisesta, kognitiotieteellisestä, neurobiologisesta, evolutiivisesta sekä yksilönkehityksellisestä näkökulmasta käsin, ja esitellä tutkimushistoriaa, on todella jättäjäismäinen ja uskalias yritys. Kuitenkin Ginsburg ja Jablonka ovat hankkeeseen ryhtyneet. Työ on vaatinut kirjoittajilta paljon mutta lukija tai kirjan arvioijakaan ei pääse helpolla. Kirjan teksti on vahvasti teoreettinen, argumentoiva ja keskustelevala. Jotta esitykseni olisi ymmärrettävä, täytyy olettaa monien käsitteiden ja niillä operoinnin olevan lukijalle jossakin määrin tuttuja. Sumeiden ja sekavien kohtien selventämisessä on suositeltavaa tutustua itse kirjaan ja esimerkiksi Wikipediaan.

Biologisen elämän perusyksikkö on solu, jonka muodostumisen vähimmäisedellytyksiä ovat solukalvon ympäröimä autokatalyyttinen metaboliakiertojärjestelmä, itsestään monistava informaatiota kuljettava systeemi ja kalvoa muodostava systeemi. Maapallolla tällaista elämän minimivaatimukset täyttävää elämää on ilmeisesti ollut ainakin noin 3,465 miljardia vuotta (3). Elämän monipuolistumiselle

välttämätön edellytys on informaatiota säilyttävä ja siirtävä RNA- ja DNA-rihma, jonka neljä emästä voivat koodata käytännössä rajattoman määrän informaatiota. Emäsolun informaatio suvullisen lisääntymisprosessin ansiosta on muuttunut jälkeläisissä. Uusi informaatio muodostaa muuntuneen toiminnallisen ja/tai rakenteellisen solun tai monisoluisen eliön. Kambriaudella 542 - 490 miljoonaa vuotta sitten muodostui evolutiivisesti katsoen nopeasti uusia eliölajeja, joista monet katosivat nopeasti. Tätä tapahtumakulkua kutsutaan eliökunnan räjähdykseksi. Eliöt kasvoivat kooltaan, kehittyi yhä monipuolisempia aistielimiä, lihaksistojärjestelmä monipuolistui sekä muodostui moninaisia suojautumisrakenteita ja saalistusvarustuksia; kilpavarustelu elossa säilymisen ja lisääntymisen puolesta muodostui ajan hengeksi. Kilpavarustelun huipputeknologiaa edusti hermosto, joka kehityksensä jossakin pisteessä mahdollisti käytännössä rajattoman informaation käsittelyn. Ei ole selkeää käsitystä hermoston kehityksen monista yksityiskohdista kuten kehittykö se vain kerran vai itsenäisesti mahdollisesti useissa eläinlajeissa. Oleellista on, että hermosto voi koodata ja järjestää ympäristön ja oman kehon hermoimpulssi-informaation hermostolliseksi vastaavuudeksi, painaa tämä vastaavuus muistiin, säilyttää muisti ja muodostaa polku muistin palauttamiseksi. Hermoston tulee kyetä vertaamaan hetkellä t saapuva informaatio muistissa olevaan informaatioon, jotta eliö voisi arvioida hetken t informaation arvoa. Jos saapuva informaatio tulkkautuu vihreäksi banaaniksi, se on uutinen, sillä sitä ei voi syödä. Suurempi uutinen on sininen banaani, sillä sellaista ei pitäisi luonnossa olla. Hermoston tulee kyetä järjestämään liikesarja banaenin saamiseksi suuhun, pureskeluun

ja nielemiseen siinä tapauksessa, että eliö on nälkäinen. Jos banaani putoaakin maahan, tulee järjestää uusi liikesarja tilanteen korjaamiseksi. Hermoston tulee kyetä oppimaan aiemmista tapahtumista, vahvistaa toivottua tapaa toimia ja sulkea pois hyödyttömät tai haitalliset tavat. Hermoston on pystyttävä vastaamaan ympäristön ja kehon haasteisiin sekä reaktiivisesti että ennakoivasti mahdollisimman monipuolisesti rajattomalla informaation yhdistämisellä.

Ginsburg ja Jablonka olettavat, että kambriaudella kehittyi toimivia, päämäärätietoisia eliöitä, jotka täyttivät vähimmäisedellytykset rajattomalle yhdistävälle oppimiselle (RYO). Miksi RYO on oleellista? Yksi syy on se, että tällainen oppiminen mahdollistaa eliön olemisen toimijana, eliö on ”itse”. Se on yhdistyneessä, johdonmukaisessa, kokonaisvaltaisessa tilassa. Toinen syy on se, että RYO mahdollistaa omakohtaisen kokemisen. RYO-malli jatkuvasti päivittyvine (online) hermostollisine kokoonpanotapahtumineen (erillisen päivitettyjen mallien varaston eli muistin tukemana) on sama kuin tietoisuus, kirjoittajien määritelmän mukaan. RYO voi määritelmän mukaan muodostaa rajattomasti yhdistelmiä havainnoista ja toimintamalleista ja on ilmentymismuodossaan yhtä oleellinen kuin biologisen elämän, solun, rajattomia muunnelmia muodostava informaatiojärjestelmä. Biologisessa elämässä mahdollistava rakenne on RNA tai DNA. RYO-mallin sisältämän tietoisuuden mahdollistava konkreettinen väline on hermosto.

Emme pääse tutkimaan kambriauden hermosoluja tai hermostoa kokonaisuudessaan. Kuitenkin oppimisen perustana olevat hermosolujen molekulaariset prosessit ja niitä

säätelevät geenit ja geenien toiminnan säätelijät ovat hyvin säilyneet merietanasta nisäkkäseen saakka (s.312). Säilyneitä reseptoreita ovat mm. AMPA ja NMDA, säilynyt on prosessi mm. cAMP-tie ja säilynyt transkriptio-naalinen aktivaatiokaskadi CREB geenissä. Ginsburgin ja Jablonkan mukaan nykyisistä eliöistä tiedetään selkärankaisten, hyönteisten ja mustekalojen ilmentävän rajatonta yhdistävää oppimista.

Monta lukijaa askarruttaa käytetty tietoisuuden määritelmä. Ginsburgin ja Jablonkan käyttämä määritelmä vastaa Aristoteleen tunnesielua tai teosofisruusuristiläistä tunnekehoa. Tällainen tietoisuus ei edellytä raportoitavuutta eli kykyä kertoa mitä yksilö kokee, eikä pohdiskelua. Jotkut tutkijat pitävät tietoisuutena vain ilmoitettavissa olevaa, saavutettavissa olevaa tietoisuutta (access consciousness). Ginsburg ja Jablonka painotta-

vat, että ilmenevä subjektiivinen kokeminen ei ehkä aina ole helposti ilmoitettavissa olevaa eikä tarvitse olla suunnattuun huomioon liittyvää, koska mikä tahansa tietty havaitseminen tai tunne on yhdistynyt yleiseen epätarkkaan tunteeseen, joka on osa jokaista subjektiivisen kokemisen tyyppiä. Ilmenevän tietoisuuden ja tarkkaavaisuuden yhteys on visainen kysymys ja Ginsburg ja Jablonka antavat viitteen (4) tarkempaan perehtymiseen.

RYO: mahdollistava hermosto

Jotta voisi ymmärtää biologiaan nivoutuvaa tietoisuutta, tulee huomata, että hermosolut ja aivot kokonaisuutena ovat jatkuvasti toiminnassa, myös unen aikana. Ei ole pysähtynyttä tilaa. Tajunnantila muovautuu ja muuttuu tauotta, vaikka omakohtaisesti voisimme kokea pysyvän, pysähtyneen tilan. Meditaation harjoittaja voi vakuuttaa kuinka vaikeaa on mielen tilan pysäyttäminen. Hermoston molekyylibiologinen koneisto toimii 24/7-periaatteella. Solun sähköjännite vaihtelee ja vaikuttaa joko suoraan sähköisen tai molekyylibiologisen synapsin

kautta toisiin hermosoluihin tai gliasoluihin. Gliasolut vaikuttavat puolestaan hermosoluihin. Uusia synapseja syntyy ja vanhoja häviää. DNA:ta metyloidaan ja demetyloidaan, histonia asetyloidaan ja deasetyloidaan eli epigeneettisesti merkitään ja poistetaan merkkejä. Hermosto on alinomaan

muuttuvassa tilassa, jonka määräävät lukuisien tekijöiden yhteisvaikutukset. Tällaisia tekijöitä ovat mm. hormonit, glukoosi, happi, hiilidioksidi, intensiivisen aktiivisuuden kesto, valaistus ja lämpö. Kehittynyt hermosto voi muodostaa lajittelevan aistimuksellisen tilan (categorizing sensory state), jota käsitellään tuonnempana. Hermoston itsestään tapahtuva toiminta ja vaikutukset toisiin hermosoluihin eivät kuljeta informaatiota vaikka

lajinkehityksellisesti määräytyneet aivojen radat ja silmukat ovat pääväyliä hermoimpulssien kululle. Oppimisen myötä jotkin silmukat tulevat toimiviksi herkemmin kuin toiset ja vakiintuvat ynnä estävät muut mahdolliset yhteydet. Tällöin toiminta muodostaa informaatiota, joka on erotettavissa itsesyntyisen toiminnan ”taustakohinasta”. Oppimisen, nimenomaisesti lyhytaikaisen ja pitkäaikaisen muistin muodostumisen, molekulaaristen ja solutason mekanismien selvittely on katsottu syystä Nobel-palkinnon (Kandel vuonna 2000) arvoiseksi saavutukseksi. Lyhytaikainen muisti (sensitization) muodostuu, kun serotoniini edesauttaa glutamaatin eritystä presynaptisen hermon päätteestä synapsiin. Glutamaatti sitoutuu postsynaptisen hermon reseptoriin ja aiheuttaa solukalvon sähköjännitteen muutoksen. Lopputuloksena jännitemuutos, hermoimpulssi, informaation mahdollistava perusyksikkö siirtyy eteenpäin. Pitkäaikaiseen muistiin painamisessa, kuten ehdollistamisessa, serotoniini aiheuttaa hermosolussa nopean biokemiallisten tapahtumien sarjan, jossa geenit aktivoituvat ja lukkiutuvat aikaansaaden proteiinisynteesin. Pitkäaikaisen muistin muodostuminen voi sisältää tapahtumasarjan seurauksena uusien synapsien synnyn.

Synapseihin perustuvan hermoverkko- ja hermosilmukkamuistin lisäksi on löydetty solumuisti, jota säätelevät epigeneettiset mekanismit (ss. 314 – 321). Näitä ovat: 1. itseään ylläpitävät silmukat, joissa esimerkiksi geenin tuotteet säätelevät positiivisesti geeniä. Hermoissa esiintyvä pitkäaikaisessa vahvistumisessa tärkeä CaMKII:n autoaktivaatio on esimerkki itseään ylläpitävästä silmukasta, 2. rakenteelliset mallit, jotka välittyvät eksoosomeissa, 3) kromatiinin merkitseminen ku-

ten DNA:n metylaatio tai histonin asetylaatio ja 4. RNA-välitteiset epigeneettiset systeemit. Epigeneettisten mekanismien tutkimus edustaa tämänhetkistä ”kuumaa” tutkimusaluetta.

Selkärankaisten aivorakenteet voivat ilmentää RYO:a, samoin kuin hyönteisten ja mustekalojen. Hyönteisillä on aivokeskuksia, jotka toimivat ja ovat vuorovaikutuksissa vastaavilla tavoilla kuin selkärankaisilla. Mustekaloilla on hippokampusta vastaavia monimutkaisia hermorakenteita.

RYO

Räjähdysmäisesti kasvava tutkittu tieto hermoston biokemiallisesta ja fysikaalisesta toiminnasta sekä informaation käsittelystä antaa raaka-ainetta niin yleisten kuin rajatumpienkin testattavissa olevien aivojen toimintamallien muodostamiselle. Malli on kehys, jonka mukaan voidaan suunnitella tutkimuksia ja arvioida kuinka tulokset sopivat malliin vai tarvitseeko mallia muuttaa. Tutkittuun tietoon (mm. käyttäytymistieteelliseen tietoon) perustuva RYO-malli on hyvin dynaaminen ja laaja-alainen ja sen esittely vaatisi huomattavasti perusteellisemmän auki punomisen kuin tässä lyhyessä esityksessä on mahdollista. Mallin toiminnan syvällisemmäksi ymmärtämiseksi suositellaan tutustumista itse kirjaan. Kiinnitän huomiota mallin joihinkin peruskäsitteisiin, jotka ovat keskeisiä toiminnan ymmärtämiseksi.

Ginsburgin ja Jablonkan RYO-malli vaatii (s. 360): 1. porrasteisen prosessoinnin, joka mahdollistaa yhdistetyn havainnon ja yhdistetyn toiminnan, 2. havainto- ja toimintamallien yhdistämistä, 3. yhdistettyjen havaintojen muistin ja 4. joustavan ja laaja-alaisen vahvistamissysteemin. Minimissään mallissa on olta-

va kolme tasoa: 1. ensisijaisen aistivan yksikön ja ensisijaisen liikeyksikön hermostollinen taso, 2. integroivan liikeyksikön, integroivan aistimussyksikön ja laaja-alaisen vahvistussyksikön taso. Vahvistussyksikkö mahdollistaa minkä tahansa yhdistyneen havainnon tai toimintajärjestyksen vahvistamisen ja 3. integroivan muistiyksikön ja integroivan yhdistävän yksikön taso. Yhdistävä yksikkö kokoa monit integroivan aistimus- ja liikeyksikön tiedot, lähettää ennusteet alemmille tasoille ja vastaanottaa päivittyvät ennustevirheet niiltä. Nämä korkeammat yksiköt kontrolloivat, rajoittavat ja muovaavat toisen tason integroivien yksiköiden aktiivisuutta. Eliöillä on todellisuudessa useita toisen tason alatasoja. Malli ei kuvaa välttämättä anatomisia rakenteita vaan esimerkiksi useat toiminnot voivat käyttää osin tai kokonaan samoja hermoanatomisia rakenteita.

Kädellisten näköjärjestelmän porrasteinen prosessointi kohteiden piirteiden suhteen on selvitetty aivoaluetasolla varsin hyvin (ss. 357 – 359) ja on siten hyvä esimerkki RYO-mallin soveltamisesta. Silmän fotoreseptoreiden aikaansaama sähköimpulssi kulkeutuu thalamuksen LGN:en (lateral geniculate nucleus), josta eteenpäin hermoimpulssit yhdistyvät muodostaen edustuksia (karttoja). LGN:n hermoimpulssiyhdistelmät kulkeutuvat aivojen ensisijaiselle näkökuorelle (V1) muodostaen silmän verkkokalvon paikallisen kartan. V1:n hermosolut voivat havaita pienen eron visuaalisen suunnan, hermojen edustuksellisen kartan vierekkäisten kohtien valointensiteetin voimakkuuden (spatial frequency) sekä värin suhteen. V1 yhdistää ja kartoittaa impulssit uudelleen ja lähettää toissijaiselle näkökuorelle V2, joka on visuaalista yhdistelyalueen ensimmäinen osa. V2 lähettää im-

pulssit V3:lle, V4:lle ja V5:lle sekä palautteen V1:lle. V1 vastaanottaa ylempää tulevat ennusteet uusille sensorisille impulsseille, jotka ovat seurausta yksilön omasta toiminnasta (5). V4 on virittynyt suunnalle, hermojen edustuksellisen kartan vierekkäisten kohtien valointensiteetin voimakkuuden erolle, värille ja yksinkertaisille muodoille. Tarkkaavaisuus vaikuttaa voimakkaasti V4:n toimintaan. Alaohimolohkon (AO) aivokuoren katsotaan olevan viimeinen pysäkki kasvoja päin menevässä toimintaketjussa. Se on yhteydessä monimutkaisten kohteiden kuten talojen ja kasvojen edustukseen, muistiin ja muistista palauttamiseen. AO ottaa vastaan impulssit V2:sta ja V4:stä ja lähettää palautteet niille. AO on yhteydessä mantelitimakkeeseen ja voi täten yhdistää kohteeseen tunneväriytyksen, jos tällainen yhteys on vakiinnutettu aiemmin. Mantelitimakkeen sisäiset hermosilmukat (6) ja mantelitimakkeen yhteydet nucleus accumbensin (7) puolestaan koodaavat tunnearvoja. Lopulta signaalit kulkeutuvat kasvohermon välityksellä kasvolihaksiin, jolloin ympäristön eliöt voivat päätellä mitä henkilö tunsi. Yhteydet otsalohkojen etuosaan takaavat kyvyn liittää kohde osaksi korkeampia abstrakteja toimintoja. Yhteydet tyvitumakkeeseen puolestaan varmistavat objektin yhdistämisen liiketoimintoihin suunniteltaessa vaikkapa rakkaiden kasvojen hyväilyä.

Motiivit, arvot ja tunnearvot

Ympäröivän maailman kohteet, tapahtumat ja tilat samoin kuin oman kehon tilat toimiva eläin kokee arvoina (value) tai tunnearvoina (valence). Tunnearvo on motivoiva ja oppimiselle keskeinen. Yksilön motivaatioita ohjaavat kaksi erillistä mutta toisiinsa kytköksissä olevaa aivokuoren alaista ja tiedostamatonta prosessia: haluaminen (wanting) ja pitäminen (liking)

(8). Haluamissysteemi voi vahvistua ja johtaa toistuvaan, pitkäkestoiseen toimintaan oppimisen seurauksena, vaikka toiminnasta saatu mielihyvätunne (liking) ei lisääntyisi vaan päinvastoin vähenisi. Dopamiini on tärkeä välittäjäaine haluamissysteemissä mutta sillä on osansa myös pitämissysteemissä. Endorfiinit näyttävät merkittävää osaa pitämissysteemissä. Ennustevirheen suuruus säätelee myös vastenmielisiin asioihin liittyvää (aversive) oppimista.

Tunnearvon hermostollisia vastineita on tutkittu viime vuosina runsaasti menetelmillä, joilla päästään solutasolle. Esimerkiksi sopii Zhangin ja Lin tutkimus (9). Tunnearvon koodautumisessa mantelimumakkeeseen assosiativisen oppimisen yhteydessä ilmenee ärsykkeen inhibitorisia vasteita ja ärsykevasteiden muovautuvuutta yksittäisissä hermoissa. Kun oppimisessa positiivisen arvon ärsyke muutettiin tarkoittamaan negatiivista arvoa, mantelimumakkeen hermojoukkojen ärsykevaste muuttui vastaamaan vastakkaista arvoa ja ennusti arvolle spesifiä käyttäytymistä.

Kategorisoivat sensoriset tilat

Taukoamattomasti aktiivinen hermosto mahdollistaa yksilön yleiset mutta spesifiset edustukselliset sensoriset tilat, joita Ginsburg ja Jablonka nimittävät lajitteleviksi aistimukselliseksi tiloiksi (kategorisoiviksi sensorisiksi tiloiksi, KST). Ne ovat hyvin dynaamisia ja ne ovat rakentuneet lisääntymisen ja itsesäilytyksen perusfysiologialle, kuten ruoan hankkimiselle ja homeostaasille. Lajikehitys ja yksilön kehityksen aikainen oppiminen monipuolistavat niitä. Näistä kategorisoivista sensorisista tiloista tulee keskeisiä organisoivia syitä ja navigaattoreita yk-

silön päämäärään suuntautuneissa toiminnoissa. Ne ovat siis osia teleologisesta systeemistä eläintä varten. Ne ovat emootioita ja motiiveita yksilölle. Kategoriset sensoriset tilat ovat motivoijan lisäksi arvioijia koska ne ilmaisevat eron nykyisen tilan ja toivotun tilan välillä. Ginsburg ja Jablonkan mukaan kaikki tietoiset, subjektiivisesti koetut tilat ovat sensorisia, kaikki sisältävät liike-aistimus-liike-silmukat, kaikki sisältävät yhdistettyjen mallien muistin ja kaikki ovat arvotettuja/stabiloituja. Evoluutiivisesti RYO ja sen mahdollistamat hermostorakenteet johtivat KST:hin, mutta yksilönkehityksellisesti heti syntymän jälkeen KST on jo olemassa RYO:n mahdollistaman systeemin kautta. Vastasyntynyt siis tuntee, mutta oppii vasta ajan kanssa.

Ennustevirhe

Yksilölle on tärkeää reagoida vain oleellisiin, vahvistettuihin stimuluksiin ja samalla jättää huomiotta muut (s. 352). Tämä asianmukainen reagointi perustuu oppimiseen. Oppimistapah-tumassa puolestaan ennustevirhe on oleellinen assosiaatioiden synnylle (s. 354). Ennustevirhe on ero todellisen ja ennustetun palkinnon ja rangaistuksen välillä. Mitä suurempi ennustevirhe, sitä paremmin oppiminen onnistuu. Liikkuva eläin säilyttää hermostossa kopion toimintasuunnitelmastaan ja sen tuloksesta, jota se vertaa tulevaan aktuaaliseen toiminnan tulokseen. Täten eläin päivittämällä, käyttämällä joko aktuaalista tai ennustettua ennustevirhettä, muokkaa käyttäytymistään asianmukaisen reagoimisen suuntaan.

Rajaton symbolointi

Kirjan viimeisessä kappaleessa käsitellään mieleemme ominaisuuksia, jotka koemme henkiseksi ja jotka Aristoteles katsoo kuuluvan järkisieluun. Kyse on symboleihin perustuvasta ajattelevasta toiminnasta. Bor käsittää

tietoisuudella tätä kokemistapaa. Sen evolutiivinen rajapyykki on rajoittamattoman symbolisoinnin kehittyminen. Rajaton symbolointi vie informaation käsittelyn uudelle tasolle, jossa informaatiota voidaan yhdistellä käytännössä äärettömästi kuten perinnöllisyydessä ja yllä kuvatussa rajattomassa yhdistävässä oppimisessa. Kirjoittajat panevat erityistä painoa ihmisen mielikuvituskykyyn, joka tuottaa julkisesti jaettavaa, hiottua edustuksellisuutta, toisia toistensa edustuksellisuuden päälle. Tämä meta-meta-edustuksellisuus ilmenee vakuuttavimmin ihmiskielissä. Symbolointi mahdollistaa abstraktit arvot, käsitteet, rajattoman kulttuurisen variaation, rajaamattoman historian, kumulatiivisen kulttuurievoluution, uusien ympäristölokeroiden hyödyntämisen ja uusien evoluution valintakohteiden luomisen.

Mieli-keho-ongelma

Kuinka sitten ratkaistaan laatukuilu (qualia gap) subjektiivisen kokemuksen ja fyysisen kehon välillä? Kuinka kehon solujen ja eritoten aivojen toiminta voi synnyttää subjektiivisen tietoisuuden? Ginsburg ja Jablonka katsovat, että ongelma tulee häivyttää (dissolve), ei ratkaista (resolve). Jos olen ymmärtänyt heitä oikein, ns. ”kovaa ongelmaa” ei ole olemassa. Ongelmasa on kyse tutkitun tiedon puutteellisuudesta ja siitä johtuvasta käsitteellisen tiedon luomisen vaikeudesta johtuva käsitteellinen sekaannus. Heidän johtopäätöksensä on itsestään selvä, sillä oletukset määräävät mihin ilmiöluokkaan johtopäätökset kuuluvat.

Dualismi ja naturalismi

Subjektiivinen kokeminen on lukuisilla tutkituilla tavoilla tiiviisti yhteydessä biokemiallisiin ja biofysiologisiin prosesseihin.

On vaikea kuvitella, kuinka erillinen henki voisi kokea spesifin olotilan ja samalla aiheuttaa tutkimuksissa mitattuja muutoksia hermostossa. Yllä kuvattu näkökentän vasenta puolta edustavan aivoalueen menettämisen seurauksena syntynyt vasemman puolen näkökentän kuvittelemisen kyvyn menettäminen puoltaa naturalistisen näkökulman kannattajan mukaan sitä käsitystä, että aivot ovat mielikuvan luomisen edellytys. Dualisti voi vastaavasti väittää, että kyseisessä tapauksessa tietoisuus vasemman puoleisesta näkökentästä on olemassa sielussa tai hengessä, mutta kyseinen fyysinen puute estää tietoisuuden ilmennystä fyysisessä päivätaajunnassa. Harjaantumattomalla ihmisellä ei ole kykyä yliaistiseen kokonaisvaltaiseen havaitsemiseen, vaan hän on riippuvainen fyysisistä aivoista. Edistynyt ”tietäjä” sen sijaan pystyy tietoiseen havaintoon ja kuvitteluun fyysisistä aivoista riippumatta.

Tietoisuutta voidaan muuttaa tai se voidaan palautuvasti poistaa vaikuttamalla monin eri tavoin biokemiallisiin ja/tai biofysiisiin prosesseihin. Ulkoisten fyysikaalisten, biologisten ja biokemiallisten tekijöiden tai kemiallisten aineiden vaikutus tietoisuuteen ei tietenkään sulje pois sitä mahdollisuutta, että lisäksi on olemassa erillinen henki, joka toimii omien lakiansa mukaan. Esittelemäni kirjat edustavat naturalistista lähestymistapaa mieli-keho-ongelmaan ja johtopäätökset ovat sen mukaiset. Asiaa voidaan lähestyä myös muista tarkastelukulmista käsin, kuten lähellä kuolemaa kokemuksista, mutta niihin ei tarkemmin paneuduta käsillä olevassa esityksessä, vaan siihen tarvitaan omaa, erillistä ruodintaa.

Referenssit

Bor Daniel. The Ravenous Brain. How the New Science of Consciousness Explains Our Insatiable Search for Meaning. Basic Books, 2012. ISBN 978-0-465-02047-8.

Ginsburg Simona and Jablonka Eva. The Evolution of the Sensitive Soul. Learning and the Origins of Consciousness. Cambridge, MA : MIT Press, 2019. ISBN 9780262039307.

1. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20621588>. Rode G, Cotton F, Revol P, Jacquin-Courtois S, Rossetti Y, Bartolomeo P. Representation and disconnection in imaginal neglect. Neuropsychologia. 2010 Aug;48(10):2903-11. doi: 10.1016/j.neuropsychologia.2010.05.032. Epub 2010 Jun 4.

2. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/31040386>. Palacios ER, Isomura T, Parr T, Friston K. The emergence of synchrony in networks of mutually inferring neurons. Sci Rep. 2019 Apr 30;9(1):6412. doi: 10.1038/s41598-019-42821-7.

3. <https://www.pnas.org/content/115/1/53>. William Schopf, Kouki Kitajima, Michael J. Spicuzza, Anatoliy B. Kudryavtsev, and John W. Valley. SIMS analyses of the oldest known assemblage of microfossils document their taxon-correlated carbon isotope compositions. PNAS January 2, 2018 115 (1) 53-58; first published December 18, 2017.

4. http://www.scholarpedia.org/article/Attention_and_consciousness

5. <https://www.nature.com/articles/s41598-017-16093-y>. Grace Edwards, Petra Vetter, Fiona McGruer, Lucy S. Petro, Lars Muckli.

Predictive feedback to V1 dynamically updates with sensory input. Scientific Reports volume 7, Article number: 16538 (2017)

6. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4565157/>. Patricia H. Janak and Kay M. Tye: From circuits to behaviour in the amygdale. Nature. 2015 Jan 15; 517(7534): 284–292. doi: 10.1038/nature14188.

7. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4418228/>. Praneeth Namburi, Anna Beyeler, Suzuko Yoroizu, Gwendolyn G. Calhoon, Sarah A. Halbert, Romy Wichmann, Stephanie S. Holden, Kim L. Mertens, Melodi Anahtar, Ada C. Felix-Ortiz, Ian R. Wickersham, Jesse M. Gray, and Kay M. Tye. A Circuit Mechanism for Differentiating Positive and Negative Associations. Nature. 2015 Apr 30; 520(7549): 675–678. doi: 10.1038/nature14366.

8. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26407959>. Robinson MJ, Fischer AM, Ahuja A, Lesser EN, Maniates H. Roles of "Wanting" and "Liking" in Motivating Behavior: Gambling, Food, and Drug Addictions. Curr Top Behav Neurosci. 2016;27:105-36. doi: 10.1007/7854_2015_387.

9. <https://www.nature.com/articles/s41467-018-07679-9>. Xian Zhang, Bo Li. Population coding of valence in the basolateral amygdale. Nature Communications volume 9, Article number: 5195 (2018).

Kulmakoulusäätiön vuoden 2020 apurahat ilmoitetaan haettaviksi

Kulmakoulusäätiö on perustettu 27.4.1931 ja sen tarkoituksena on säädekirjan mukaisesti kannattaa ja tukea eettistä ja henkistä sivistys- ja kasvatustyötä, joka perustuu totuuden etsimiseen ja vuorisaarnan mukaiseen elämänymmärrykseen. Erityishuomio on lapsiin ja nuoriin kohdistuvalla työllä.

Apurahan hakijan tulee esittää vapaamuotoisessa hakemuksessaan mihin apurahaa haetaan ja perustelut sekä haettavan apurahan suuruus. Hakijan tilinumero ja henkilö- tai yhteisötiedot on ilmoitettava täydellisinä.

Apurahan myöntämisestä päättää säätiön hallitus. Ilmoitukset myönteisistä päätöksistä annetaan hakijoille tiedoksi 15.11.2019 mennessä.

Aiemmin apurahaa saaneiden on, viimeistään hakemuksen yhteydessä, esitettävä selvitys aiemmasta apurahan käytöstään.

Hakemisohjeet ja hakemuksen yhteenvetokaavake löytyy sivuilta.
www.kulmakoulusaatio.fi

Kirjalliset hakemukset liitteineen tulee toimittaa 30.9.2019 mennessä osoitteella:

Kulmakoulusäätiö
c/o Kauppila
Länsilinnake 6 A
02160 ESPOO

Antti Savinainen

Kuolemanraajakokemukset ja arkielämä – David Sunfellow’n ajatuksia

Johdanto

Kuuntelin amerikkalaisen David Sunfellow’n haastattelun Skeptiko-podcastissa (<https://skeptiko.com/david-sunfellow-scientific-study-of-ndes-purpose-of-life-413/>). David puhui innostavasti siitä, kuinka voimme oppia elämän etiikkaa kuolemanraajakokijoiden kertomuksista ja niihin liittyvästä tieteellisestä tutkimuksesta. David on päätenyt siihen, että Jeesuksen vuorisaarna itse asiassa opettaa täysin samoja asioita, joita rajalla käyneet ihmiset oppivat korkeammassa tajunnantilassa. Hän myös esittää, että Jeesuksen hahmo nousee kaikkein selvimmän esille kuolemanraajakokemuksissa (<http://encounters-with-jesus.org/jesus-near-death-experiences-and-religion/>). Tälle toki voi olla kulttuurillisia syitä, koska länsimailla myös uskonnotomilla ihmisillä on jonkinlainen käsitys Jeesuksesta.

Kiinnostuin David näkemyksistä ja luin hänen kirjansa The Purpose of Life (Elämän tarkoitus) joka on laajennettu versio kirjasta Love the Person You’re With (Rakasta ihmistä, jonka kanssa olet). Vanheman painoksen otsikko on Howard Stormin kuolemanraajakokemuksesta, jossa hän koki kohdanneensa Jeesuksen. Storm oli kysynyt Jeesukselta, mitä hän voisi tehdä tämän puolesta maan päällä: kenties hän voisi rakentaa upean temppelin hänen kunniaakseen? Jeesus vastasi, ettei se ole tarpeen. Sen sijaan riit-

tää, että rakastat ihmistä, joka on kanssasi. Kohtaamasi ihmisen kokema rakkaus vaikuttaa niin, että hän puolestaan osaa rakastaa jotakin toista ihmistä ja näin voi elämä maan päällä muuttua. (Epäilen, että Stormin kohtaama Jeesus oli pikemminkin Kristus-hahmo tai korkeamman minän ilmentymä, mutta sillä ei ole tarinan opetuksen kannalta merkitystä.)

David tutki kuudentoista vuoden ajan Edgar Caycen opetuksia, jotka lienevät monelle lukijalle jossain määrin tuttuja. Hän oppi niistä paljon, mutta löysi itselleen tärkeämpiä näkökulmia kuolemanraajakokemuksista ja erityisesti niiden eettisistä opetuksista. David on koonnut kuolemanraajakokijoiden kertomuksia ja muuta aiheeseen liittyvää materiaalia nettisivuilleen (<https://the-formula.org/david-sunfellow-bio/>).

Olin Davidin kanssa sähköpostiyhteydessä ja kysyin hänen kantaansa mm. jälleensyntymiseen. Hän totesi, että jälleensyntyminen tulee esille joissakin kuolemanraajakokemuksissa (se kuului myös Edgar Caycen opetukseen). David ei itse usko jälleensyntymiseen. Hän ei pidä kysymystä kovin merkityksellisenä, koska lopulta kaikki kuitenkin ovat yhtä. David ei myöskään kannata klassisen kristinuskon sijaissovitusoppia tai muuta selaista; hänen mielestään Jeesuksen seuraa-

minen arkielämässä on kaikkein tärkeintä. Käännän seuraavaksi Davidin luvalla kaksi lukua hänen kirjastaan The Purpose of Life. (s. 221–222 ja 241–242). Kyseisissä luvuissa tulee esille maltillinen, arkielämän etiikkaan keskittyvä näkökulma kuolemanraajakokemuksiin. Näiden esitysten voidaan katsoa olevan sopusoinnussa ruusuristiläisen ajattelun kanssa.

Kaksinkertainen varoitus

Monet kuolemanraajakokijat ilmoittavat, että yksi syy heidän kokemukselleen oli se, että he olivat menettäneet suunnan elämässään. Tämän vuoksi he tarvitsivat merkittävän herätyksen, jonka kuolemanraajakokemus heille antoi. Tämä herätys ei muuta aiemmin rikkinäistä ihmistä tasapainoiseksi. Sen sijaan se antaa heille tarinan kerrottavaksi, eräänlaisen kartan, jota seurata ja konkreettisia tapoja kohdata elämän ja persoonallisuuden kaikki osa-alueet, jotka ovat syventämisen ja parantamisen tarpeessa. Tämä tarkoittaa sitä, että kuolemanraajakokijat eivät välttämättä ole kaikkein viisaimpia, terveimpiä ja kehittyneimpiä ihmisiä, vaikka he ovatkin kokeneet ihmeellisen henkiin heräämisen ja kenties saavuttaneet yliaistillisia kykyjä.

Tässä on kaksinkertainen varoitus

Ensiksi, se on varoitus kuolemanraajakokijoille: henkiset kokemukset eivät itsessään välittömästi muuta meitä täydellisiksi ihmisiksi. Meidän on silti tehtävä kovasti työtä persoonallisuutemme puhdistamiseksi, henkisten näkyjen ja henkisen ymmärryksen liittämiseksi osaksi arkielämää.

Jos yritämme ratsastaa henkisillä kokemuksilla ilman vakavaa itsekasvatustyötä, ennen pitkää tapahtuu romahdus ja loppuun palaminen, joka voi viedä mukanaan myös monta muuta ihmistä.

Toiseksi, se on varoitus niille, jotka pitävät kuolemanraajakokijoita jumalallisina lähettiläinä. On totta, että he ovat tulleet takaisin ja jakamalla kokemuksensa he voivat valaista meitä. Tästä huolimatta heidän kyvystään antaa viisaita neuvoja toisille ihmisille ei ole mitään takeita. Kokemuksensa saatujen henkisten opetusten tuominen arkielämää on haastavaa; tarvitaan vuosikymmenien päivittäinen itsekasvatustyö, joka kohdistuu omaan varjopuoleemme ja luonteemme kehittämistä vaativiin asioihin. Vain näin on mahdollista luoda astia, jossa jumalallinen meissä voisi ilmetä terveellä, tasapainoisella ja kehittyneellä tavalla. Tämä kaikki on totta myös meille, jotka emme ole kokeneet kuolemanraajakokemusta. Meidän on myös tehtävä työtä itsemme kanssa, emmekä me voi luovuttaa henkilökohtaista vastuutamme pois niille, jotka vaikuttavat olevan meitä kehittyneempiä ihmisiä.

Askel kerrallaan, pikkuhiljaa

Kuulen jatkuvasti ihmisistä, jotka haluavat kokea kuolemanraajakokemuksen. He haluavat kuolemanraajakokemuksen saadakseen siihen liittyvät myönteiset jälkivaikutukset osaksi elämäänsä. He unohtavat tai eivät tiedä, että [positiivisiin] kuolemanraajakokemuksiin liittyy myös monia negatiivisia jälkivaikutuksia: näistä vähäisin ei ole uusien

energioiden ja näkyjen liittäminen jokapäiväiseen elämään ja persoonallisuuteen.

On myös toinen seikka, joka usein jää vähälle huomiolle. Mitä suurempi on kokemuksessa saavutettu etäisyys maallisen persoonallisuuden ja henkisen kokemuksen huipun välillä, sen suurempi on haaste, kun palaamme persoonalliseen tietoisuuteemme.

Tämän vuoksi neuvoni on yksinkertainen: älä haaskaa aikaasi etsimällä kuolemanraja-kokemusta (tai mitään muutakaan henkisesti muuttavaa kokemusta). Sen sijaan tee joka päivä sitkeää työtä, joka on vaativaa: ponnistele tullaksesi paremmaksi, ystävällisemmäksi, terveemmäksi, rakastavammaksi ja myötätuntoisemmaksi ihmiseksi. Askel kerrallaan, pikkuhiljaa. Henkiset kokemukset tulevat, jos ne ovat tullakseen.

Tällä en tarkoita, etteikö elämää muuttavilla henkisillä kokemuksilla olisi merkitystä. Niillä on. Joskus olemme niin eksyksissä tai paikoilleen juuttuneita, että tarvitsemme salaman iskun. Saatamme tarvita sellaista päästäksemme eteenpäin. Tai kenties tarvitsemme hyvän herätyksen, joka auttaa muuttamaan elämämme suuntaa ja ohjaamaan sitä uudelle tielle.

Yleisesti voidaan sanoa, että ellemme ole rakentaneet tietoisuutta, joka voi käsitellä, kanavoida ja maadoittaa korkeajännitteisiä henkisiä kokemuksia, nämä kokemukset voivat vertauskuvallisesti polttaa sulakkeen. Kun savu on hälventynyt, meillä on paljon siivottavaa.

Sagitt Mittarens Mittarens Kontrollnummer		IBAN OP FI28 5720 9920 1090 47		BC	
Sagitt Mittarens		Ruusu-Risti lehti			
Mittarens näm ja osade Mittarens näm och pörs					
TILISIIRTO, GÄRNING					
Allokering Underskrift		Mittarens Rut nr			
Tillika nr Påsk konto nr		Mittarens Påsk konto nr		Kost 25,00 €	

Måttat i kändisat sagittat mittarens mittarens
måttat i kändisat sagittat mittarens mittarens
måttat i kändisat sagittat mittarens mittarens
måttat i kändisat sagittat mittarens mittarens
måttat i kändisat sagittat mittarens mittarens
måttat i kändisat sagittat mittarens mittarens

Mielen matkalla Matkussa

Henkisyys ja tiede - YTR:n seminaari Kreivilässä 2019

Mauri Lehtovirta

Jatkuvasti ajankohtaistuva keskustelu henkisen ja tieteellisen maailmankuvan välillä sai Yhteistyöryhmän keväisen Ruusu-Ristin temppelissä pidetyn seminaarin jälkeen jatkoa Kreivilässä elokuun toisena viikonloppuna.

Puolisatainen joukko eri puolilta maata avautui Kauno Mannosen kehittämän, aineen ristiltä avautuvan Graalin maljan kautta, viisauden, veljeyden ja rakkauden tilaan. Pirjo Aalto sanoitti rituaalin uudessa hengessä. Yhteinen Totuuden henki laulettuna avasi sydämiä ja laittoi Hengen kulkemaan vielä vahvemmin. Jäin miettimään Seppo Aallon johdantoajatusta tieteen ja teosofisen ajattelun välttämättömästä yhteistyöstä nyt ja tulevaisuudessa koko seminaarin ajaksi.

Tuloilta, perjantai, täyttyi pitkällä ja intensiivisellä yhteisharjoituksella, jolla tavoiteltiin eurytmian perusteita. "Eurytmia, minuuden ja sielun täyttämä liikekieli" lisäsi edelleen kiinnostusta tuon steineriläisen harjoituksen syvempiin vaikutuksiin.

Lauantaiaamun meditaation jälkeen avasi Marko Manninen meille kuvaa "Hypermodernista ihmisestä kaikkeuden keskellä". "Filosofisesta näkökulmasta", sanoi Marko. Hän heitti meille haasteen pohtia totuuden jälkeistä aikaa. Eteemme maalattiin se valtava yhteiskunnallinen, filosofinen ja koko ihmis- ja todellisuuskäsitystämme ravisteleva

kehitys, jolla teknologian ennen kokematon kehitys ja vauhti meitä kaikkia nyt haastavat. Ajatuksia riitti seitsemässä keskusteluryhmässä Kreivilän aurinkoisella pihalla ja vanhan kartanon sokkeloissa. Puhuttiin somen mielikuva- ja mielihyvävirrasta, joka meitä toisaalta turruttaa, ajaa yhä useampiin samanmielisten leireihin. Onko kaikkien totuus yhtä arvokas? Kuinka tärkeäksi on noussut erottelukyvyn kehittäminen? Kuka tästä kehityksestä hyötyy? Miten siihen kytkeytyy kysymys vallasta ja rahasta? Mistä tiedosta pidämme kiinni. Mikä pitää meidät kiinni viisaudessa? Missä on totuus, jos elämme totuuden jälkeistä aikaa? Onko totuus siis löydettävissä menneestä tai menneisyydestä?

Mieleeni nousi vanha ajatus 80-luvulta: Missä on se viisaus, jonka olemme hukanneet tietoon? Missä on se tieto, jonka olemme hukanneet informaatioon?

Lounaan jälkeen (Luomuruokatarjonta Kreivilässä on ollut aina oma upea lukunsa, josta täytyisi kirjoittaa ihan oma raporttinsa. Tulkaa mukaan ja kokekaa!) sukelsimme Ayurvedan saloihin, maailman vanhimman luontaislääketieteen maailmaan. 12000 vuotta vanhaa ja jatkuvasti uudistuvaa parannusfilosofiaa ja –menetelmää avasi meille Heidi Nyström, Suomen Ayurvedayhdistyksen puheenjohtaja. Heidän johdanto oli perusteiden ja periaatteiden kertaus joka jatkui työryhmissä ja avasi tietenkin keskustelua ja

kokemuksia sairauksista, paranemisista, ruokavaliosta jne. Ymmärsimme senkin, kuinka suuri osa meistä kuulijoista – minä monen muun mukana oli ayurvedan suhteen aivan lähtökoppissa.

Päivällisen jälkeen rentouduimme ja lauloimme Marko Mannisen, Enkeli Hirvosen, ja Maarja Kuukorenon soinnuttamina ja rytmittiminä alkuperäiskansojen vuorolauluja, joissa luonnon elementit ja -henget ovat osa meitä. Esitykseen tuodut kukatkin lauloivat, solistina Pelargonia (!). Levollinen, meditatiivinen tunti summautui kokemukseen Let it Be – anna olla, opi päästämään irti.

Pirjo Aallon jo perinteeksi muodostunut Paranemisen avain –johdanto kokosi kiinnostuneet vielä hetkeksi vahvaan anteeksiantoharjoitukseen. Taas näimme, kuulimme ja koimme uskomattomia tuloksia menetelmän tehosta.

Illan mittaan sauna ja tyyni, viileä Matkujärvi syleili meitä kuin vanhoja tuttuja. Eikä siinä vielä kaikki. Osa innokkaimmista pisti lauluksi viihtyisässä ruokailutilassamme. Teen, kasvis- ja mustikkapiirakoiden voimalla laulettiin tutuimmat ja rakkaimmat yhteislaulut, jotka taisivat kaikua Kreivilän yläkerroksiin vielä puolen yön jälkeenkin.

Aamumeditaation ja aamiaisen jälkeen Terttu Seppänen valotti meille nykypsykologian tilaa, joka kirvoitti ryhmässämme päivien ehkä mielenkiintoisimman keskustelun varjosta ja suhtautumisesta siihen pimeään puoleen, jonka kanssa me kaikki saamme pitkään työskennellä. Liikkeelle lähdettiin kunkin henkisistä valokokemuksista. Puhuttiin suhtautumisesta astraalisen maailman vaaroihin ja viettelyksiin; kamppailuun varjon kanssa, jossa kukin olemme omassa kohdassamme. Joku oli luopunut kamppailusta ja voittamisen logikka on vaihtunut rakkauden ja antautumisen ajatukseen. Toinen taas näkee varjon lusiferisen voiman, joka houkuttelee esiin ylpeyttä ja omaa loistoamme. Miten löytyy terve ylpeys, oikea nöyryys, oikea rakkaudellinen suhtautuminen?

Päätössanat – Sepon viisas yhteenveto, Graalin malja – nyt kiitosrituaalina – avaa silmämme katsomaan veljespiiriä ja sen jokaista ikuisuusolentoa uusin, avoimemmin silmin ja sitten huippuherkulliselle päätöslounaalle. Henkilökohtaiset jäähyväiset ja kiitokset saattelevat lähtijöitä matkalle kevääseen taas hiukan viisaampina.

MUISTOJA KREIVILÄSTÄ

Ruusu-Risti ry:n edustajat paikkakunnittain

Iitti • Pauli Loikala 040 838 1017

Jyväskylä • Kirsi Toivonen 050 3787335

Kuopio • Jouko Ikonen 050 341 8795

Oulu • Vesa Raappana 044 279 6393

Rovaniemi • Marketta Mylläri 040 762 6454

Siilinjärvi • Antti Savinainen 050 4949597

Tampere • Alpi Ikäheimonen 0400 238 769

Vihti • Jukka Sarno 040 567 7485

Porvoo • Jorma Aunela 040 969 2096

Lappeenranta / Taipalsaari • Paula Monto 040 590 4918

FORUM HUMANUM SYKSY 2019 - RAKKAUDEN SYKSY

KESKIVIKKOISIN KLO 18.00 - 20.00 PORTTANIAH SALISSA III

VAPAAEHTOINEN OVIRAHKA 7/5 €

25.9. OIKEUDESTA RAKKAUTEEN

Jani Toivola

Jani Toivola on kirjailija, näyttelijä ja valokuvataiteilija. Hän on ollut kansainvälisenä vuorossa 2011-2019 ja on yksi useista arvostetuista taiteilijain avustajista. Hän on julkaissut kirjoja: *Mistä tulee toinen valokuvan* (SILTALA 2016) sekä *Kirje Työlle* (WSOY 2018).

2.10. RAKKAUS ON TAIKASANA

Taavi Kassila

Taavi Kassila on elokuvaohjaaja, kirjailija ja joogapettaja. Hän on tehnyt 30 tv-elokuvaa ja 20 kirjaa.

9.10. KUN RAKASTAT LUONTOA RAKASTAT IHMIÄ

Jarko Taivassmaa

Miloin keksimme, että olisi kaksi ihmistä? Luennolla puhumme luontoyhteyden tärkeydestä, syvennymme uusin ja ikäikäisiin menetelmiin kaiken yhteyttä luonnon kanssa, kuulemme muinaisajattomien luontoyhteisöjen ja metsien meditatiivisesta voimasta.

Jarko Taivassmaa on opettanut eri meditatiivisia vuodesta 2005. Hän on vuorossa 2019 metsien oppimisen menetelmien, joka on voimallinen luontoyhteyden ja luonnon ymmärtäminen. Jarkon käsialaa ovat myös *Metsä ja meditaatio* (2018) ja *Metsästä elämästä* (2019).

16.10. PYHÄN FEMINIINIPRINSIIPIN PALUU, AIKAMME MERKITTÄVIN ELÄMÄN PELASTAJA

Micaela Aminoff

Meidän on kurottava umpeen noin 4000 vuotta vallinnut kulu hengen ja materian välillä ja astuttava toden heillä tämän planeetan elämän edunvalvojan roolin, vastuullisesti ja suuella rakkaudella kaikkia luomattomia kohtaan. Tuhlaajapöytä aikakausi taitaa olla ohi.

Micaela Aminoff on perustaja, aktiivinen ja esteettinen. Hän on rakastaja sekä Cellular Energetics Holografian ja Soul Based Healingin harjoittaja. Puhutun noin 10 vuotta The Findhorn Foundationissa Skotlannissa, hän joutui Suomeen 2016. Hän on toiminut heikkin kehityksen valmentajana ja mentorina.

23.10. RAKKAUDEN TEOT

Susan Hedman & Bengt Mether

Moni meistä toivoo, että maailma olisi parempi paikka elää, mutta emme välttämättä tiedä, miten voimme toteuttaa ajatuksiamme ja unelmiamme. Luennolla kerromme Valonvalmistusta tulevien viestien kautta, mitä jokainen meistä voi tehdä paremman maailman puolesta. Olemme tehneet työt ihmisten parissa rakkauden karmatunneksi viikkuiset 12 vuotta eri tavoin. Retirettien, koulutustien ja meditatiivisten, jotka ihmisille tarjoamme. Keskitymme tulemaan läsnäolijaksi omaan elämään ja siihen tarvitsemme tulla työllä ja rakkaudella. www.olemus.fi

30.10. RAKKAUS PARISUITESSA

Tony Dunderfelt

Miksi ihmiset eroavat niin helposti nykyajan? Miten ylläpitää rakkautta ja intohimoa pitkässä parisuhteessa? Aina ei lämmenhenkinen rakkaus riitä. Tarvitsemme myös käytännön parisuhdetaitoja. Ihmiset haluavat myös syvällistä seksuaalisuutta. Mitä on henkinen seksuaalisuus ja miten sitä voi harjoittaa? Näihin kysymyksiin vastaa Tonyn luoma näkemys Rakkauden

Kalmetta Auringosta.

Psykologi Tony Dunderfelt on toimittanut kasvun ja elämän taitoja, joka on jo kolmekymmentä vuotta auttanut suomalaisia ymmärtämään elämänsä salaisuutta. Hän on kirjoittanut mm. teokset "Tietoa - nykyajan parisuhteeseen" ja "Miksi me ei puhu tunteistaan".

KÄÄNTÄJÄ

FORUM HUMANUM SYKSY 2019 - RAKKAUDEN SYKSY

KESKIVIKKOISIN KLO 18.00 - 20.00 PORTTANIAH SALISSA III

VAPAAEHTOINEN OVIRAHKA 7/5 €

6.11. RAKKAUDEN KÄYTÄNNÖLLISISTÄ ILMENEMISMUODOISTA

Hanna Korttejärvi ja Jaan-Erik Arma

Rakkauden kokemuksellinen ulottuvuus on läsnä joka hetki. Aloitamme kokonaisvaltaisesti kehittämisellä sekä rakkauden poissaolon että sen läsnäolon. Tämä mystinen on alennainen osa johtava ihmisyhtä ja jokaisen omalla tavallaan yksilöllinen käyttäytyminen.

Hanna Korttejärvi on farmasian tohtori, Lightheaven Coach ja yksi Inhi-mallin valmentajista -kirjan kirjoittajista ja toimittajista.

Jaan-Erik Arma on filosofi, Lightheaven Coach ja -tuottaja sekä toinen Mahabharata-kirjan kirjoittajista.

13.11. SATURAKKAUTTA

Satu Silvo

Onko rakkaus kuin Satu vai todellisuuden syvin olemus? Rakkaus on kiinnostava kysymys. Miten itsekin rakkauden kokee? Mitä tiedän onko kysymys rakkaudesta vai jostakin muusta tarpeesta? Mikä merkitys on rakkaudella lasten kasvatuksessa? Mikä rooli rakkaudella on näytelmäelämässä ja taiteen tekemisessä? Miten rakkaus ja rakkauden kohteet muuttuvat iän mukana?

Muun muassa näihin kysymyksiin Satu vastaa. Taavi Kassila haastattelee Satu Silvoa.

Satu Silvo on toiminut elokuvajärjestäjänä ja teatterintutkijana sekä Silvojen-kansainvälisten puolesta.

20.11. VANHOJEN KIRJOJEN VASTAMATON VETO

Juha Hurme

Luennossani käsittelemme kestävää, pyyteetöntä ja uskollista rakkaustani vanhaan kirjallisuuteen, sekä kysymystä, voiko mikään kirjallisuus edes olla vanhaa.

Juha Hurme on kirjailija ja teatteriohjaaja.

27.11. ONKO RAKKAUS VALINTA?

Marika Borg

Mitä jos rakkaus vain odottaa meidän valintaamme? Pohdikaamme yhdessä, kuinka voisimme tehdä elämästämme rakkauden riemuvoiton! Marika Borg on innostunut ja kannustanut kansakokijoihin ja yli 40 vuoden ajan. Marika tarjoaa koulutustaan ja luennollaan käytännöllisiä ja taatusti toimivia keinoja, joilla voi tuoda pyhyyden arseen.

Elämä ei ole helppoa, mutta se voi olla helpompaa, sanoo Marika. Lue lisää www.valmentajamaailma.fi ja marikaborgblogi.fi

Forum Humanum ry. on uskonnollinen, erikoinen ajatusmaailma ja henkisten kehitysjärjestelmien sitoutumaton yhdistys, joka järjestää avoimia Stadia generalia -tyyppisiä luentoja Helsingissä. Se on ihmistä koskettavien asioiden foorumi, jossa etsitään ja suunnitellaan henkiseen kasvuun liittyviä kysymyksiä sekä keskustellaan niistä avoimesti. Forum Humanumin tehtävänä on tarjota arena elämän henkisestä ulottuvuudesta kiinnostuneille yleisölle, ja välittää tietoa eri ajattelumalleista, järjestelmistä, uskonnosta ja filosofioista.

Forum Humanum on perustettu v. 1993. Sitoutumattomuudestaan huolimatta Forum Humanum haluaa pikemminkin korostaa henkisen kasvun eri polkujen yhteisiä piirteitä kuin niitä erottavia tekijöitä.

Yhdistys järjestää luentoja ja seminaareja kaikkiä tuloille. Myös luennonsijaita etsintä korvaukselta. Luennosali vuokratustarvikset pyritään saamaan kateeksi vapaaehtoisella ovirahalla. Yhdistys järjestää luentoja erilaisista henkisen kasvun teemoista Helsingin yliopiston tiloissa Porttaniahissa osoitteessa Yliopistokatu 3. Kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita Forum Humanumin luennoille. Pyrimme aina antamaan luentojen sisällä tilaa keskustelulle mielipiteenvaihdolle.

Tilaisuuksien vapaaehtoinen ovirahka.

Lähetietoja luennoista ja Forum Humanumista: www.facebook.com/forumhumanumfinland, www.forumhumanum.fi
Järjestää Forum Humanum ry. pj. Taavi Kassila, sihteeri Mauri Lehtovirta, puh. 045 1207131, maurilehto@koti.net
Forum Humanumin tilien laskutusmaksu on: Pöytä 1572 3000 3570 53. Tilauksien kirjautumista vastaa AATMA kirjasto, www.aatma.fi

Eevi Ruusu Kelpo

Muistoja Ihmisyyden tunnustajien kesäteatterimatkalta 5.7.-7.7.2019

Sain rakkaan katraani kanssa tehdä heinäkuisen lomamatkan luovuuden lähteille. Teinien toiveissa oli ollut yhdistelmä road tripia, uusia maisemia, riittävästi jotain hauskaa, ja kissoja jos mahdollista. Itse halusin tarjota ilmaisusta intoutuneelle jälkikasvulle moniaistisen taidekylvyn sopivassa ympäristössä. No nämä kaikki kriteerit täyttivät retkellämme Ihmisyyden tunnustajien luo. Halusin sisällyttää matkaamme myös yhteisön tämänvuotisen kesäteatteriesityksen, nimeltä Omatunto kohtaa kvartaalikapitalismin, jonka on käsikirjoittanut ja ohjannut Joonas Peltola, ja puvustanut, kanssaohjannut ja lavastanut Satulia Saarilehto.

Lähdimme sadetta pakoon Porvoosta ja saavuimme juuri sateen pesemään Mänttään perjantai-iltana. Majoituimme Sampolaan, ja heti pihaan saavuttuamme tiltalti toivotti meidät tervetulleeksi, lauleskellen eriskummallisia ohjeita ja tarinoita.

Saimme Veikon huolehtimina mainiota kasvissosekeittoa ja raejuustomurua rinnan alle, Annan ja Eijan ollessa vielä näytelmäharjoituksissa. Löysimme kivat vierashuoneet koulurakennuksesta, joka toimi myös taidenäyttelytiloina. Toinen toistaan upeampia teoksia antoi ajatuksen aihetta ja nosti tunteitakin pintaan. Satulia Saarilehdon valokuvasarja suojeluspyhimyksistä oli nerokas. Tunnistin itseni rajoittuneista, tuomitsijoista, laskelmoijista ja vaatijoista. Ja suojeluspyhimykset välittivät minulle juuri tarvittavaa luovuutta, myötätuntoa, rohkeut-

ta ja vapautta. Onneksi tuli kamera mukaan, muistikortti tyhjänä.

Sampolassa asusteleva kissa Vicky Lee tuli myös iltasella tervehtimään meitä pihalle.

Lauantaiaamuna me aikuiset heräsimme jo viideltä, ilmeisesti astuimme sisään yhteisön aikatauluun. Istuskelin hiljaa ja hiukan lueskelin Pekka Ervastian Kalevalaa tutkimaan -nimistä vihkosta, mutta kyllä se oli vaan piakkoin noustava ylös ihmettelemään maailman menoa. Söimme aamupalaa Veikon ja Annan luona ja kävimme käveleskelemässä lupiinien reunustamalla savitiellä. Lupiinien tuoksu on valloittava, jokaisella vieläpä aivan omansa. Tutustuin puutarhaan ja Veikko kertoili pihan kukista, neilikoista kuinka ne ovat ottaneet oman paikkansa. Kiveyksistä ja keltaisista liljoista talon edessä.

Kävimme ennen puoltapäivää Runttimäen lähteellä noin kymmenen kilometrin päässä Sampolasta, hakemassa vettä. Itikoita riitti, mutta paikka oli niin luonnonkaunis että piti jäädä ottamaan kuvia muistoksi. Teinitkin täyttivät kukin oman pullonsa raikasta kylmää lähdevettä. Seisatuimme Rantaputiikeilla, käppäilimme veden ääreen. Pieni taaperoikäinen tyttö äiteineen ja isoäiteineen riensi puuhevosia tervehtimään, selvästi juuri sitä varten tulleen. Päivä oli pukeutunut parhaimpiinsa, sininen taivas valkoisia pilviä, auringon lämpö, pehmeä puhdas vesi, lumpeenkukat siintäen kaukaisuudessa. Tuo kaunis kotoinen lootuksemme, niin tuttu että

sitä eksyy helposti tavoittelemaan ulkomailta asti. Sitten joku tavallinen kesäpäivä katsoo lummetta ja saattaa huomata, että hetkinen, tähän on tuo sama lootus, jonka olen pitkällä matkallani saanut tilaisuuden ja kunnian vihdoinkin kohdata. Näin me haemme merkitystä muualta, kaukaa, ymmärtääksemme ja nähdäksemme tarkemmin asiat, jotka ovat edessämme. On vaikea kestää täydellistä onnea ja vapautta, siltä pitää aina vähän pae- ta. Asiat ovatkin hyvin, mutta voinko uskoa sen nyt. Olemisen sietämätön keveys on aika osuva kuvaus tästä ilmiöstä.

Saavuimme sitten Väinölään päivävierailulle, ja söpö Hilla-kissa valloitti samantien nuoret. Näin monet tutut kasvot ja yhdymme halaukseen, jälleennäkemisen iloon. Sisällä saimme maistaa muikkuja, ruokailun ollessa päättymäisillään. Merja pyyhki pöydät ja haki minut halaukseen, kysyi miten menee; en voi muuta sanoa kuin että ihana ihminen. Joimme kahvit ja menimme tutustumaan alakeran taidenäyttelyyn, Jarin esitellessä vähän teoksia. Pasifismin käpykaarti oli hienosti aseteltu seinälle. Puhuimme näytelmän aiheesta, ja vastavoimista, omantunnon herätessä näytelmän päähenkilössä. Sanoin odottavani innolla, ilman odotuksia, jos sellainen on ylipäänsä mahdollista.

Siirryimme ulos aurinkoon, lapset intoutuivat piirtelemään puutarhan pöydän ääreen. Taina ja Outi tulivat katsomaan, ja vaihdoin kuulumisia. Kyselin heidän toukokuisten kesäkurssiensa

aiheita, ja kerroin Ruusu-Ristin tämänvuotisesta aihepiiristä. Oli mielenkiintoista vaihtaa kokemuksia. Juttelimme luomisen tuskasta, ja Tainan kanssa työhistoriastamme. Taina on niin auki, on harvinaista saada päästä näin hienoon seuraan. Ja se on ihanaa, että saa olla juuri kuten on, sitä en pääse korostamasta. Piirtelimme Tainan kanssa itsekin; väritin kukkasia, joita syntyi keskustelun lomassa paperille eteeni. Auringon hehku ajoi meidät rantaan uintiaikeisiin, laiturille jossa meitä odotti Susi, kissa joka tykkää onkimisesta. Susi katsele kysyvästi onkivapoja, puuta vasten asetettua. Vesi oli viileää ja raikasta, virtaus kutsui nauttimaan liikkeestä. Kauempana siinteli taas lumpeenkukkia, rannemmassa ulpukoita. Nousin vihdoinkin ylös, ja vaihdoin vaatteet. Viileä aalto kävi fyysisyyden läpi, jälkijättöisesti. Jäin sitä taas ihmettelemään.

Kävelimme pihaa kohti ja omenapuissa oli aarteita jo kypsytymässä. Jasmiini odotti meitä täysissä juhlatamineissa, riemua täynnä, siitä riitti meillekin.

Toivomuslähteellä tutkimme pieniä roskannäköisiä nuijapäitä, jotka vuoroin ajelehtivat kuolleina, vuoroin sätkivät, kuin sähkösynapsit. Ja samassa pieni kultainen sammakko loikkasi veteen jostain, se ui pitkin vedoin patsaan juurille istumaan, veden alle. Kaikki olivat ihastuksissaan. Odotimme että se liikahtaisi vielä. Mutta se jäi istumaan vakaasti. Luulen että saimme todistaa harvinaista näytöstä. Kuinka sammakko onkaan pieni, kaunis.

Sitten kiersimme vielä teatteripihan sekä Väinölän sisältä toisen ja kolmannen kerroksen käytävien taideteokset. Innostusta herättävät Kalevala-aiheiset työt, kuin tutkielmat.

Palasimme Sampolaan illaksi, Anna teki meille suloisen lettutaikinan, pojat sytyttivät nuotion, paistoivat lettuja ja sitten vielä grillattiin. Veikon ja Annan kanssa oli hauska istua iltaa. Veikko osaa huomata arkikomiikan aiheet ja tuo ne oivasti esille, irrottelee nauruhermot naftaliinista. Annalla on sama taito, turha pönotys pois, johon itsestään ajaudun, varautuneisuuteen, ajatukseen vaivaksi olemisesta.

Annalla on lisäksi upea nauru, johon on vaikea olla yhtymättä. Kiitin heitä suuresta vieraanvaraisuudesta ja kaikesta avusta, että vierailumme on ollut niin antoisa. Sauna odotti vielä meitä lempeine lämpöineen. Vähän vielä vissyvettä suuta pistelemään, ja paketti alkaa olla valmis yöpuulle. Kunhan malttaa jättää liiat lukemiset ja antautua uneen.

Sunnuntaiaamuna vastassa on täysi hiljaisuus. Ihan kuin pään kuoret olisivat avautuneet, kuin jonkin pyöreän kukan terälehdet aamuringossa. Näköala on jotenkin avartunut.

Muistan eilen autossa istuessani kokeneeni jotain tähän liittyvää, istuneeni vain. Luen vähän Kalevalaa tutkimaan -vihkosta eteenpäin: Pohjan tytär edustaa ihmiskuntaa, ihmisten sieluja, joita jumalalliset voimat pyrkivät kohottamaan, he tahtovat yhtyä ihmiskuntaan, tahtovat tulla eläviksi ihmiskunnassa. Kaunis ajatus, ja tätä kuvastoahan rakkauslaulut ovat tulvillaan. He haluavat ihmisten sielujen kautta synnyttää uuden, korkeamman ihmiskunnan. Jumala tahtoo meihin, näkivät suomalaiset kauan sitten. Yhä uudistuvat kosintakertomukset kertovat tästä. Voisi etsiä lisää tuosta seitsemästä avaimesta, jolla pyhät kirjat ovat avattavissa, Helena Blavatskajan mukaan.

Menen alakertaan. Juha tapailee Sampolan pianoa, minä kuvaan taideteoksia. Astun ulos ja keskustelen taas tiltaltin kanssa, se vastailee jostain. En näe sitä mutta enpä tarvitsekaan nähdä, kuulenhan sen uskolliset vastavuoriset repliikit. Se vastaa minulle, sokealle, joka kömpelösti yritän tuottaa jotain samankaltaista ääntä, ilman mitään kielitaitoa. Onpa luonto armollinen. Tiltalti laulaa uuden asian joka kerta, vielä korkeammin kuin äsken. Ja silti se on sama laulu, se kertoo rakkaudesta. Ja saa nauramaan. Huumoria unohtamatta. Tuntuu hauskalta voida puhua linnun kanssa.

Myös myötähäpeän aiheuttamat tunnereaktiot voivat olla hauskoja tilanteita jos en itseenolostu. Lapseni eivät nimittäin aina pidä kaikista tempauksistani ja tämä linnun matkiminen on ehdottomasti yksi niistä. Onneksi nyt he vielä nukkuvat ja voin hörhöillä rauhassa.

Teinien myöhäisemmän aamupalan äärellä juttelimme asepalveluksesta ja sen vaihtoehtoista, asestakieltäytymisestä ja tietämistämme ja kuulemistamme maiden välisistä eroista asiassa. Me aikuisetkin innostuimme pohtimaan ja tekemään huomioita asepalvelusasiasta.

Sen hyvää puolta - se opettaa ryhmässä toimimista yhteisen päämäärän eteen. Sen oivallisia menetelmiä, opetella alistamaan luontonsa käyttövoimaksi suurempaan tarkoitukseen ja oppia alistumaan hierarkiassa ylemmälle. Tarkoitus vaan on vähän väärä. Pohtijaminä haluaa tasapainottaa: kyllähän joka asiassa on se valaistunut tapa tehdä - oikea teko oikeaan aikaan - on olemassa sankareita, suuria uhreja, molemmilla puolin tätä ilmiötä. Asestakieltäytyjiä ja aseenkantajia. Jokainen toimii omasta kohdastaan tietä, jota kulkee kohti inhimillistä täydellisyyttä. Ruusuristin kesäkurseilla nou-

si maininta totuuden etsijästä, joka joutuu lopulta rikkomaan rakkauden takia kaikkia vuorisaarnan kohtia. Mietin pitääkö se paikkansa ja liittykö se tähän. On upeaa, jos näköala aukeaa, kuin moniulotteinen kartasto, kaikessa olevinaisessa monimutkaisuudessaan, näennäisissä keskinäisissä ristiriidoissaan, koko sopusointuinen todellisuuden harmoninen kudelma jossa elämää elää meitä kaikkien paikallispisteiden, tajuntakeskusten, lähestymiskulmien kautta. Aavistelen, olisiko tällainen kokonaisuus mahdollinen.

Tai, siinä mielessähän se jo on todellisuutta, että on olemassa niin monta kantaa ja siihen johtanutta tietä, kuin on meitäkin. Ja yhdessä kuljemme sitä suurinta matkaa, taivallamme tarinaamme, eeposta - myyttiä siitä ketä olemme; tietä itseemme.

Aloimme syömään ja maistoin oivallista colleslawta; Veikon kotitekoinen sitruunaöljy taika-ainesosana. Juttelimme asepalveluksesta, siitä kieltäytymisestä ja sen seurauksista. Ja siitä että monikaan ei varmaan ajattele palvelukseen astuessaan sitä mahdollisuut-

ta, että joskus joutuisi sotatilanteeseen. Puhuimme armeijakurista ja sen koomisuudesta arkielämän tilanteissa. Esimerkki: "Aamupala, aikaa 15 minuuttia!" Ja kyllähän tuo toisten asioihin puuttuminen väsyttää ihmistä, totean hiljaa ajatuksissani, koska tiedän tekeväni sitä aika paljon lasteni kanssa. Pirjo Rossi joka oli myös vieraana, kertoi Martta Horjanderin tekemästä työstä, ihmisyyden tunnustajien perustamisajoista, Martan vaikutuksesta omassa elämässään, tasovaikuttajana, parantajana, ihmisen uudistajana, työnohjaajanakin. Ja vastustuksesta, jota Martta kohtasi. Herrat saattoivat tuomita Martan päivänvalossa, mutta tulla yöllä itse häneltä samaista apua hakemaan. Henkeen teidän valtanne päättyy, oli Martta vastannut häntä uhitelleelle yhteiskunnan arvoasteikolla ylemmälle henkilölle. Vastavoimia riittää tänäänkin, paikallislehtien ollessa nihkeitä julkaisemaan Ihmisyyden tunnustajien kirjoituksia, ja tulemaan esityksiin ja tapahtumiin kutsuista huolimatta.

Alamme tehdä lähtöä Sampolasta kesäteatteriesitykseen Väinölään. Näen vielä Pekan Sampolan pihalla, halaan ja kiitan taiteesta, ja omasta kokemuksesta syntyneistä kirjoituksistaan. Ja ylipäättään siitä vaikutuksesta, minkä veljesyhteisössä eläminen saa aikaan asukkaissaan, ja mitä se herättää vierailijoissa. Pekka vastaa: niin, tämä on tulevaisuuden elämänmuoto.

Mietin matkalla Väinölään tuota Kristuksen nimeämää kulmakiveä, pahan vastustamattomuutta. Kun elämänvoimaa ei enää kulu pahan vastustamiseen ja varuillaan olemiseen, niin sekä ihminen persoonana että ihmisen mieli vapautuvat, ja samoiten hurja määrä

energiaa, tehdä jotain ihan muuta, käyttää se moniin eri tarkoituksiin. Käyttää tarmonsaa hyvän rakentamiseen, tehdä siitä laulu, saada uusi ystävä, saada auttaa ystävää; rakastaa joku ehjäksi ja takaisin elämään, itse siitä tietämättä. Löytää vihdoinkin oma itsensä, yllättäviä uusia puolia ja kykyjä. Rakentaa ehjä elämäntapa, joka vaikuttaa koko maailmaan esimerkiksi voimalla. Vetäen ilmennykseen vastaavia aloituksia muuallakin, ja tukien niitä. Vaihtoehdot ovat täysin rajattomat. Mikä on ihmiselle mahdotonta, on Jumalalle mahdollista.

Väinölään saavuttuamme siellä on jo paljon väkeä paikalla. Juomme kahvit ja moikkaamme tuttuja. Meidän Elsa ja Väinölän Elsa syövät mansikoita ja saan kaimoista yhteiskuvan. Kävimme tyttöjen kanssa kiertämässä vielä savusaunan ja nappasin muutaman kuvan. Sitten ostimme liput esitykseen. Odottelimme hiukan etupihan koristeellisen pöydän ääressä, josta kuulinkin söpön koiran kanssa tulleelta vierailijalta että ne ovat Erkin tekemiä pöytiä.

Sitten oli aika asettua istumaan odottelemaan esityksen alkua. Hauska musiikki johdatteli tunnelmaan. Lava tuli melko täyteen. Koivut humisivat mukavasti, odottava tunnelma vallitsi. Sitten näytös alkoi. Heti alussa oudosti liikutuin odottamattani, palvelusneidon kuvauksessa sairastuneen työläisen perheen vaikeuksista. Ehkä Outi osasi esittää sen niin uskottavasti. Varmasti kyse oli siitä. Tämähän on vaarallista, naurahdan päässäni. Esitys liikkui monissa kohdissa. Itsekkyiden, egon, eri aspektit olivat hyvin uskottavia. Ja hauskoja, hellyttäviäkin. Herännyt omatunto kiusaa jämptinä vakaana hahmona teh-

tailijamiljonääriä niin, ettei auta kuin alkaa kuunnella sen neuvoja. Vähäksi aikaa omatunto nukahtaa, kun tehtailija torailee poikansa kanssa, kuunnellen riivaajien vakuuttavia repliikkejä. Oivallisesti käsi-kirjoitettu, näinhän ne nousevat pyyteet pintaan, lähimmissä suhteissa. Sittenpä asiat menevätkin mönkään. Eijan näyttelemä mielentilaa tutkiva lääkäri analysoi mainiosti itsekkyiden aspekteja ja ne näyttävät hetkellisesti pienenevän omaan itsesäiliinsä vaipuneiksi, hieman hiljentyneiksi, säyseiksi kotilemmikeiksi. Omatunto ajaa päähenkilöä korjaamaan itseaiheutetun vääryyden joka on pilannut hänen alaisensa elämän, ja siitäkös itsekkyiden eri puolet joutuvat suunniltaan. Vatsaa vääntää, huippaa, ja jalat ei meinaa kantaa. "Entä jos leimaudun hulluksi, kuinka noloa, maine menee". Oikeusistuntoon onkin vaikein askeltaa, vastustus tuntuu suorastaan fyysiseltä. -IRTII!, karjahtaa isäntä, ja osaset irtaavat hetkeksi sen kimpusta. Kaikki vastoinkäymiset on ihan oooko, kunhan saa vapauttaa vainoamansa ihmisen ahdingosta, ja siinä matkan varrella toivon mukaan itsensä tunnontuskista. Itsevastuullinen toiminta vaatii hyvän vetäjän niin tehtaassa johtajan muodossa kuin Viljo Rahkosessa omanatuntona, ja Viljolle käy lopulta ihan hyvin: vai kävikö tässä nyt hyvin vai huonosti. Aina kutsuttaessa ilmaantuva Jeesus Kristus saa kerrankin selittää mistä on kyse, tätä ei omatuntokaan nyt ymmärrä täysin. Aina tähän asti on omatunto ajanut Kristuksen pois, liian paljaana, kornina. Nyt Kristuksen neuvot kelpaavat. Vaikuttava kohta itselleni on, kun Viljo valjastaa egon osaset työhön, yhteistalkoissa: kenet kohentamaan

tulta, kenet siivoamaan. Riivaajatkin pääsevät näin osallistumaan, jotakin hyötyä heistäkin on. Ja sivussa omatunto valvoo toimintaa, sekä Viljon että hänen osastensa.

Esitys päättyy. Kolmien kumarrusten jälkeen näyttelijät poistuvat ja katsomo alkaa hiljaiseen tyhjentyä. Siihen voisi jäädä istumaan, ei ole kiirettä. Keskisuomalaisen kirjoittaja

leikittelee lavalle tulvivilla saippuakuplilla. Tunnelma on vaikuttunut. Puut ovat eläneet mukana sopivissa kohdissa: humisseet vastaan epäoikeudenmukaisuuden väliaikaisessa voitossa, ja iloinneet päähenkilön pyhällä hetkellä omantunnon vallitessa. Nyt aurin gon valo lämmittää kauniisti ja leikkii kasvustossa, kutsuu iloitsemaan.

Kotimatalle lähtee autollinen mykistyneitä, kukin omassa kokemuksessaan.

Vaikka koetan puhua, en halua. Jokin osa sisälläni on tullut yltäkyllin ravituksi.

Hiljaiseksi vetää.

Antti Savinainen

Chakrojen lyhyt historia. Kirjaesittely.

Kurt Leland Rainbow body. A history of the Western Chakra System from

Blavatsky to Brennan. 2016. IBIS Press.

Johdanto

Chakrat esiintyvät monissa teosofisissa lähteissä ja nykyisin niitä tapaa new age -henkisessä kirjallisuudessa. Chakroista puhutaan myös joissakin joogajärjestelmissä. Chakra-sana tarkoittaa pyörää, joka teosofiassa tulkitaan voimakseksi ihmisen eeterisessä kehossa eli fyysisen kehon näkymättömässä kaksoispuolessa. Amerikkalainen teosofi, muusikko ja säveltäjä Kurt Leland on kirjoittanut chakrojen historiasta kirjan, jossa hän jäljittää nykyisissä lähteissä esiintyvän ”sateenkaarikehon” syntyprosessia. Joku voi helposti ajatella, että nykyinen esitys chakroista periytyy suoraan ikivanhoista intialaisista lähteistä, mutta Leland osoittaa vakuuttavasti, että näin ei ole asian laita. Tarkastelen tässä esityksessä joitakin teosofian kannalta kiinnostavia piirteitä chakrojen historiasta länsimailla. Lopuksi esitän Pekka Ervastian chakroiin liittyviä opetuksia, vaikka Leland ei ansiokkaassa kirjassaan käsittelekään Ervastian opetuksia.

Hindulaisuuden virheet ja itämainen chakrasysteemi.

Nuori hindu Bipin Behari Shom, joka oli opiskellut kristillisessä koulussa ja saanut länsimaisen koulutuksen, julkaisi Calcutta Review -lehdessä vuonna 1849 esseen Physical Errors of Hinduism eli Hindulaisuuden fyysiset virheet. Esseen tarkoituksena oli länsimaista tiedettä hyväksi käyttäen osoittaa perinteisen hindulaisuuden virheellinen käsitys ihmisen kehosta. Shom julkaisi kaksi kuvaa, joissa näkyi kuusi kukanmuotoista keskusta (kuvio 1).

Kuvio 1. Shomin esittämä tantrinen kartta ihmisestä (Leland, 2016, s. 34).

Kuvat olivat peräisin tantrisista opetuksista, joiden alkua ajoittuu seitsemännelle vuosisadalle. Tantrisen linjan joogaa kutsutaan Shat-chakrabheda -nimellä, mikä merkitsee ”kuuden pyörän lävistämistä”. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun sanaa chakra käytettiin länsimaisessa lähteessä. Shom piti chakran käsitettä absurdina, vaikka myönsi, että chakrat eivät tantristen lähteiden mukaan sijainneet fyysisessä kehossa, vaan sitä ympäröivässä hienoaineisessa kehossa, jota ei voi tutkia länsimaisen tieteen menetelmillä. On merkille pantavaa, että tantrisessa linjassa päälaelle sijoitetaan sahasrāra eli tuhatlehtinen lootus, mutta sitä ei pidetä chakrana, kuten länsimaisissa chakrasysteemeissä on tapana. Lootuksien lehtien määrät vaihtelevat alimmasta ylimpään mentäessä seuraavalla tavalla (chakran suomenkielinen

nimi on mainittu suluissa): 4 (juuri), 6 (sakraali), 10 (solar plexus eli napa), 12 (sydän), 16 (kurkku), 2 (otsa), 1000 (kruunu). Mainittakoon, että buddhalaisissa chakrasysteemeissä esiintyy vain neljä tai viisi chakraa.

Länsimaissa parhaiten tunnettu itämainen chakrasysteemi esitetään v. 1919 julkaistussa teoksessa The Serpent Power (Käärmetuli), jonka kirjoitti Sir John Woodroffe salanimellä Arthur Avalon. Hän käytti lähteenään kuuluisaa vuonna 1577 Bengalissa julkaistua sanskritinkielistä esitystä chakroista maṇḍaloina. Leland määrittelee Woodroffen kirjan itämaisen chakrasysteemin päätepisteeksi, josta alkoi kehittyä länsimainen systeemi. Se on vaikuttanut merkittävästi länsimaisiin esoterian tutkijoihin ja opettajiin, mukaan lukien piilotajunnan ja arkkityyppien esittäjään Carl Jungiin.

Käärmetuli-kirjassa esitetään kolme tärkeintä nadia: idā, piṅgala ja suṣumṇā. Nadit ovat viitaalienergian, prāṇan eli praanan kanavia eeterikehossa. Nadien määrä on suuri (joissakin lähteissä 72 000), mutta usein mainitaan vain kolme. Idā on vasemmanpuoleinen kanava, jonka nimi merkitsee rauhoittavaa. Piṅgala on oikeanpuoleinen kanava, jonka nimi merkitsee kellanruskeaa. Nämä kiertävät keskikanavaa, suṣumṇā, joka merkitsee armollista. Suṣumṇā alkaa yläruumiin alaosaan ja päättyy kruunuchakraan, josta tietoisuuden sanotaan poistuvan ihmisen kuollessa. Kuṇḍalinī tarkoittaa ”kierteellä olevaa”; sen kerrotaan sijaitsevan juurichakrassa, kunnes se herää. Sen kerrotaan kulkevan juurichakrasta päälakichakraan keskikanavaa pitkin. Itämaisen tradition mukaan kuṇḍalinīn herääminen tuo mukanaan valaistumisen ja jumalalliset kyvyt (siddhit).

Teosofisia opetuksia chakroista

H. P. Blavatsky (H. P. B.) antoi chakroiin liittyvät opetuksensa viimeisinä elinvuosinaan Englannis-

sa, jossa hän perusti Esoteerisen koulunsa. Esoteerisen koulun suulliset opetukset kirjoitettiin ylös ja niitä jaettiin vaitiololupauksen antaneille jäsenille ympäri maailmaa. Nykyään ne on julkaistu myös suomeksi (esim. https://teosofia.net/e-kirjat/HPB-Esoteeriset_ohjeet.pdf).

Seuraavassa on muutamia keskeisiä kohtia H. P. B:n chakroiin liittyvistä opetuksista.

- päässä on seitsemän mestarichakraa, jotka ohjaavat kehossa olevaa seitsemää pleksusta (ilmeisesti pleksus tarkoittaa tässä chakraa)

- Logoksen seitsemän sädetä värähtelevät seitsemässä pleksuksessa (H. P. B:n lyhyt maininta seitsemästä säteestä sai myöhemmässä teosofiassa merkittävän roolin)

- kolmannen silmän aktivoiminen liittyy pään chakroiin

- aivolisäkkeellä on yhteys kuudenteen chakraan ja käpyrauhasella seitsemänteen chakraan

- näkymättömän kehon praaniset virtaukset ovat yhteydessä auran väreihin

- kuṇḍalinīn nousemisella on yhteys korkeampien tajunnantilojen saavuttamiseen (H. P. B. antoi esoteerisille oppilailleen varsin seikkaperäisiä ohjeita kuṇḍalinīn herättämiseen)

- H. P. B. loi länsimaisen seitsemän chakran systeemin perustan

- chakroilla on yhteys eri tasoihin ja ihmisen näkymättömiin olemuspuoliin

Annie Besant oli H. P. B:n esoteerisen koulun oppilas ja Olcottin jälkeen Teosofisen Seuran presidentti. Hän kävi läpi H. P. B:n esoteerisia ja muita opetuksia ja pyrki esittämään niitä systemaattisessa ja ymmärrettävämmässä muodossa: esimerkiksi Besant kehitti uutta

terminologiaa H. P. B:n käyttämän sanskritin-kielisten ilmaisujen sijaan. Besant tapasi Charles Leadbeaterin vuonna 1890 ja kehitti Leadbeaterin kehotuksesta selvänäköisyyttä, joka avautui Besantin mukaan vuonna 1895. Besant teki yhdessä Leadbeaterin kanssa selvänäköisiä tutkimuksia (näiden tutkimusten luotettavuutta on syytä jossain määrin epäillä) aina vuoteen 1913 saakka, minkä jälkeen hän ilmoitti lopettavansa selvänäköiset tutkimukset; sen sijaan hän keskittyi mm. Intian itsenäisyysponnisteluihin.

Besant esitti, että chakroja on paitsi eetterikehossa, myös astraali- ja mentaalikehoissa. Jokainen on unen aikana astraalimaailmassa, mutta nämä kokemukset eivät yleensä siirry päivätietoisuuteen. Siihen tarvitaan astraalikehon chakrisen systeemin kehittämistä ja eetterikehon chakrojen ja fyysisten aivojen välisen yhteyden luomista.

Leadbeater esitti oman chakrisen järjestelmänsä kirjoissaan *The Inner Life* (1910/1911) ja *The Chakras* (1925, tämä on myös suomennettu nimellä *Chakrat*). Leadbeater muutti chakrista järjestelmää: hän ”poisti” juurichakran tai voidaan myös sanoa, että hän yhdisti sen sakraalichakraan. Leadbeater lisäsi pernachakran, joka ei muiden chakrojen tapaan sijaitse selkärangan linjassa. H. P. B. oli maininnut, että perna toimii kehossa praanan keskuksena. Leadbeater tulkitsi tämän tarkoittavan sitä, että perna oli yksi chakroista. Myöhemmät chakrojen esittäjät eivät paria poikkeusta lukuun ottamatta esitä pernachakraa osana chakrista järjestelmää. H. P. B. oli jo esittänyt joitakin värejä chakrojen yhteydessä, mutta Leadbeater yhdisti näihin sateenkaaren värejä.

Rudolf Steinerein opetuksia chakroista

Rudolf Steiner liittyi Teosofiseen Seuraan vuonna 1902 ja tuli Teosofisen Seuran Saksan osaston johtajaksi. Steinerein julkaisut saivat teosofien keskuudessa hyvin myönteisen vastaanoton, eri-

tyisesti hänen teoksensa *Kuinka saavutetaan tietoja korkeammista maailmoista* (nykyinen painos on nimellä *Henkisen tiedon tie*). Steinerein tarkoituksena oli luoda niin tarkka kuvaus henkisistä harjoituksista ja tiellä etenemisestä, että vanhan henkisen tradition vaatima opettajan tai gurun läsnäolo tulisi tarpeettomaksi tai ainakin henkisen opettajan merkitys olisi toisenlainen. Steiner sanoi, että hän sai kirjan kirjoittamisen tehtäväkseen suoraan henkiseltä maailmalta – kyseessä oli hänen mukaansa mestari Christian Rosenkreutzin inspiraatio.

Steiner oli ensimmäinen teosofinen kirjoittaja, joka kuvasi selvänäköisten havaintojen perusteella chakroja yksityiskohtaisesti (hän kutsui niitä ’pyöriksi’ ja ’lootuskukiksi’). Steinerein chakrasysteemi käsitti viisi chakraa; hän jätti opetuksistaan pois juuri- ja kruunuchakran. Kehittymättömällä ihmisellä chakrat ovat väriltään tummia ja liikkumattomia, mutta henkisesti näkevällä ne ovat liikkuvia ja loistavat eri värivivahteissa. Kehityksen myötä chakrat ensin kirkastuvat, minkä jälkeen ne alkavat pyöriä. Pyöriminen mahdollistaa henkisen aistimisen chakrojen välityksellä. Silmien välissä olevan kaksilehtisen chakran avulla käy mahdolliseksi saattaa korkeampi minä korkeampien henkisten olentojen yhteyteen. Kurkunpään lähellä oleva 16-lehtinen chakra mahdollistaa toisen olennon ajatusten laadun havaitsemisen, sydämen lähellä oleva 12-lehtinen chakra taas olentojen mielenlaadun havaitsemisen. Kyvyt ja taipumukset havaitaan vatsanpohjan lähellä olevan 10-lehtisen chakran avulla. Astraalises- sa maailmassa olevien olentojen kanssa kommunikointi mahdollistuu keskiruumiissa olevan kuusilehtisen chakran kautta. Steinerein esittämät lehtien lukumäärät ja chakrojen sijainnit vastasivat aiemmin esiteltyä itämaista järjestelmää.

Jokaisen chakran kehittyminen edellyttää tiettyjen eettisten ominaisuuden saavuttamista. Tarkastellaan esimerkkinä kahta chakraa. Totuudellisuus, suoruus ja rehellisyys elvyttävät kurkkuchakraa,

kun taas epärehellisyys vaikuttaa tuhoavasti sen kehitykseen. Sydänchakra on henkisesti koulutustiessä tärkein chakra. Ajatuskulun sisäinen hallinta kehittää sydänchakraa, mutta ajatusten harhailu ja epäjohtonmukaisuus pilaavat sen muodon. Sydänchakran kehittämiseksi vaaditaan seuraavien ominaisuuksien kehittämistä: tekojen johtonmukaisuus, kestävyys esteiden kohtaamisessa, suvaitsevaisuus toisia ihmisiä ja olentoja kohtaan, ennakkoluulottomuus elämänilmiöihin nähden sekä mielenmaltti. Pelkästään nämä ohjeet muodostavat vaativan itsekasvatusohjelman. Lisäksi tarvitaan erityisiä meditaatioharjoituksia.

Henkisen tiedon tien vuoden 2013 suomenoksessa ei suoraan puhuta kuṇḍalinista mitään, mutta toisaalta siinä puhutaan eterisen ruumiin tietyistä virtauksista, jotka kulkevat sydänchakran kautta ylempiin ja alempiin chakroiin ”läpäisten niiden lehdet ja ohjaten niiden pyörimistä”. Vuoden 1912 suomennoksessa Steiner mainitsee, että kuṇḍalinītulen herättämisestä ei julkisesti ilmoiteta mitään, vaan se kuuluu esoteerisen koulutuksen piiriin.

Pekka Ervastian opetuksia chakroista

Ervastin esoteeriset opetukset tulevat selkeästi esille teoksessa *Jeesuksen salakoulu*, mutta siinä ei puhuta chakroista juuri mitään. Ehkä hieman yllättäen Ervastian perusteellisin esitys chakrojen kehitymisestä tapahtuu Kalevalan avaimessa. Siinä henkinen tie jakautuu kosioretkeen ja samporetkeen, joita kutsutaan esoteerisessa kristinuskossa puhdistuksen tieksi ja kaidaksi tieksi. Kosioretkeläiset suorittavat ansiotyöt, jotka kuvaavat päivätajunnan, unitajunnan ja sisätajunnan (eli salatajunnan) puhdistamista. Sisätajunta toimii eetteriruumiin voimakeskusten eli chakrojen välityksellä. Sisätajunnan avaimeksi muodostuu Lemminkäisellä Tuonelan joutsenen

ampuminen – Ilmarisen vastaava ansiotyö on Tuonelan hauen pyytäminen –, mikä Ervastian mukaan merkitsee seuraavaa:

”...upottaa tajuntansa sydämeen... ja elähdyttää se voimakemus, joka sydämessä piilee ja voimakana, joka sydäimestä kulkee aivoihin. Kun tämä on tehty, on ihmisen sydän uusi ja koko ihminen uudestisyntynyt: hän on hyvä, hän on säällivä, hän on myötätuntoinen.”

Ilmarinen onnistuu ansiotöissään (toisin kuin Lemminkäinen) ja pääsee viettämään Pohjolan häitä eli hänet vihitään pyhään liittoon korkeamman minänsä eli sisätajunnan minuutensa kanssa. Tämän jälkeen hän oppii samporetkellä tuntemaan näkymättömän maailman; Sammossa piilee tiedon ja vallan salaisuus.

Ilmarisen itsetietoisuus ei vielä siirry katkeamattomana sisätajunnasta päivätajuntaan. Itsetietoisuuden saavuttaminen vaatii ns. vesiruumiin kykyjen heräämistä aivoissa eli aivojen voimakemuksen täyteen toimintaan saattamista. Se mahdollistaa henkisen selvänäön, mistä voidaan päätellä, että ”aivojen voimakemus” voisi viitata otsachakraan. Seuraava askel on vesiruumiin muuttaminen ilmaruumiiksi. Tätä kuvataan kanteleen muodostamisena eetteriruumiin jaloimmista ja taiteellisimmista kyvyistä: kanteleen pää on aivoissa ja sen kielet kulkevat sydämen kautta (siis chakrojen välille muodostuneen voimakanan kautta). Kanteletta soittaessaan ihminen tulee Logoksen voiman itsetietoiseksi välittäjäksi. Uuden testamentin symboliikassa tätä vaihetta kutsutaan kirkastuksen vuoreksi.

Tässä vaiheessa on kaivettu esiin kaksi Sammon juurta eli chakraa, mutta seuraavassa vaiheessa on voitettava ”ristiluon, navan, pernan jne., juuret...eetteriset voimakemukset ja niitä vastavat...hermokimput.”

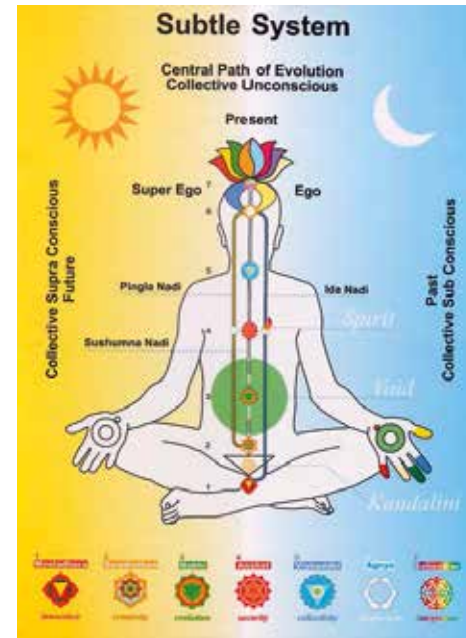
Rakkauden täytyy elähdyttää eetteriruumiin kaikkia voimakeskus käärmätulen avulla; Kalevalan avaimen mukaan Pohjolan iso härkä kuvaa kuḡḡalinia. Tämän avulla saavutetaan Sampo, joka on valmiiksi muodostettu aurinkoruumis. Sampo kuitenkin pirstoutuu Kalevalassa, koska Kalevalan sankarit vielä taistelivat paha vastaan. Vihitty saa sampo-ruumiin takaisin vasta, kun hän voi sanoa: ”En enää taistelee pimeyden voimia vastaan, vaan rakastan niitä ja kokoan ne itseeni. Tulkoon kaikki paha minun ylitseni ja minun sisääni, että minä voisin sen hyväksi muuttaa...” Tämä toteutui Jeesus Kristuksen elämässä ja ylösnousemuksessa.

Ervast tarkastelee lyhyesti chakroja ja kuḡḡalinin heräämistä uudessa liitossa teoksissa Vihkimyksen polku ennen ja nyt, Eetteriruumis ja Johanneksen evankeliumi. Ervast mainitsee, että chakroja on kaksitoista, mutta hän ei kerro, mitä nämä ovat tai missä ne sijaitsevat. Hän tuo voimakkaasti esille, että käärmätulta uuden liiton tien kulkija ei saa itse herättää, vaan sen herättää Viisauden Mestari tai Jeesus Kristus ”suureksi valoksi, jossa me silloin elämme ja valaisemme.” Kristuksen herättämä käärmätuli saattaa ensin toimintaan sydänchakran ja vähitellen myös toiset chakrat.

Chakrajärjestelmän populaariversio

Leland käy kirjassaan läpi monia henkisyyden opettajia ja parantajia, jotka muokkasivat H. P. Blavatskyn esoteerisista opetuksista alkanut länsimaista chakrajärjestelmää. Leland pitää nykyisen chakrajärjestelmän syntyä kesällä 1977 ilmestynyttä Yoga Journal -lehden artikkelia Bodymind and the Evolution of Cosmic Consciousness. Artikkelissa liitettiin sateenkaarin värit chakroiin punaisesta (juurichakra) violettiin (kruunuchakra), myös chakrojen toiminnot esitettiin nykyisin käytetyssä muodossa. On syytä huomauttaa, että

itämaisissa ja varhaisen teosofian lähteissä nykyisissä lähteissä esitettyjä chakroiin liittyviä toimintoja ja ominaisuuksia ei juurikaan esiinny. Kuviossa 2 on esitetty yksi variaatio chakrajärjestelmästä, jossa yhdistetään idän ja lännen esoteriikan käsitteitä.

Kuvio 2. Chakrinen järjestelmä, jossa on yhdistetty itämaisia ja länsimaisia käsityksiä. (<https://www.flickr.com/photos/vaxzine/3426094904>)

Yleiseen tietoisuuteen chakrat tulivat vuonna 1990, kun näyttelijä Shirley MacLaine esiintyi The Tonight Show:ssa, jota miljoonat amerikkalaiset katsoivat. Siinä hän liitti tarroilla sateenkaaren väriset chakrat skeptisen juontajan vaatteisiin. Tämän jälkeen chakroista ja sateenkaarikehosta kertovien populaarikirjojen ja self help -oppaiden määrä lähti voimakkaaseen kasvuun länsimailla. Chakrojen puhdistamisesta ja avaamisesta on tullut vaihtoehtohoidoissa ja new age -henkisyudessa arkipäivää.

Kalevala meitä opettaa:

*Ei ole sampo saatavana, kirjokansi tuotavana
pimeästä Pohjolasta, summasta Sariolasta!*

*Siell' on sampo saatettuna,
kirjokansi kannettuna Pohjolan kivimäkehen,
vaaran vaskisen sisähän
yheksän lukon ta'aksi;
siihen juuret juurruteltu
yheksän sylen syvähän,
yksi juuri maaemähän,
toinen vesiviertheesen,
kolmas on kotimäkehen.*

Teosofian näkökulmasta näihin pyrkimyksiin voinee suhtautua kriittisesti. Toisaalta lienee niin, että chakrojen availu ei onnistu ainakaan kovin helposti.

Lähteet

Kaikki mainitut Pekka Ervastin teokset on ladattavissa pdf-muodossa sivustolta <http://www.pekkaervast.net/teokset/>.

Kurt Leland (2017). The Chakras: A Magical Mystery Tour. Lelandin mainio esitys chakrojen historiasta on katsottavissa täällä: <https://www.youtube.com/watch?v=12IfY1ChipM>.

Terttu Seppänen

Psykologia ja henkisyys OSA I

Psykologia on sananmukaisesti oppi mielestä. Psykologia tulee kahdesta kreikankielisestä sanasta: ψυχή, psukhē, eli mieli, ja -λογία -logia, eli oppi.

Psykologisia kysymyksiä on pohdittu vuosisatojen ajan filosofian ja teologian yhteydessä, vaikka itsenäisenä tieteenalana psykologia on varsin nuori. Sen katsotaan syntyneen 1879 Leipzigissa, kun saksalainen Wilhelm Wundt perusti tuolloin ensimmäisen psykologian laboratorion.

Mitä psykologia tutkii?

Psykologia tutkii ihmisten käyttäytymistä, kokemusta ja inhimillisen toiminnan säännönmukaisuuksia. Esimerkiksi mielen toimintaa, oppimista, tunteita, ihmissuhteiden toimintaa ja aistihavaintojen tulkintaa. Se pyrkii vastaamaan esimerkiksi sellaisiin kysymyksiin kuten miten persoonallisuus kehittyy, kuinka paljon geenit ja ympäristö voivat vaikuttaa yksilöön, miten muisti toimii, mitä on tietoisuus ja mistä erilaiset mielenterveydelliset häiriöt johtuvat. Psykologia voi tutkia mielen sisäisiä tapahtumia ja niiden vaikutusta käyttäytymiseen tai pelkästään ulkoista käyttäytymistä. Tutkimustapoina voi olla esimerkiksi kokeellinen tutkimus joka soveltuu hyvin kognitiivisten toimintojen tutkimiseen, haastattelu, kenttätutkimus, erilaiset testit tai fenomenologinen tutkimus jota käytetään humanistisessa psykologiassa (<https://fi.wikibooks.org/wiki/Psykologia>).

Tieteellisessä psykologiassa oli vallalla alkuvaiheessa behaviorismi ja psykodynaaminen psykologian suuntaus ja niitä sanottiinkin psykologian ensimmäiseksi ja toiseksi voimaksi. Näille vastavoimana syntyi **humanistinen psykologia** 1950-luvulla, kun joukko humanistisesti suuntautuneita psykologeja halusi korjata behaviorismin sekä psykodynaamisen psykologian puutteita ja rajoituksia.

Humanistinen psykologia

Psykologian kolmantena virtauksena tunnettu humanistinen psykologia nousi 1950-luvulla voimahahmonsa Abraham Maslow'n johdolla vastustamaan tieteellisen psykologian psykoanalyysin ja behaviorismin korostusta mittaamiseen, prediktioon ja käyttäytymisen kontrolliin. Humanistinen psykologia protestoi sellaisten humanististen aspektien poissulkemista tutkimuksesta kuin tietoisuus, arvot, luovuus, vapaus, tahto, rakkaus ja henki, spirit. Humanistisesti orientoituneet psykologit löysivät laajemman näkökulman ihmisluonnon kehittämiseen eksistentiaali-filosofiasta, kirjallisuudesta ja taiteista. Psykologian tutkimusta vaadittiinkin kehittämään metodologiaa siten, että se vastaa inhimillisen kokemuksen koko kirjoa eikä se saa rajoittua käyttäytymisen havaitsemiseen laboratoriossa. Humanistinen psykologia korostaa vapautumista sekä rodullisista ennakkoluuloista että kapeista sosiaalisista ja uskonnollisista normeista. Sen

keskeinen tutkimuskohde on inhimillinen potentiaali. Humanistiset psykologit uskoivat, että ihmisen käsittäminen ilman hänen kokemuksiensa huomioimista eri tilanteissa on mahdotonta. Siksi humanistisessa psykologiassa ei pyritä tarkkaan ja mitattuun tietoon kuten behaviorismissa vaan tärkeämpää oli kuulla avoimesti ja monipuolisesti tutkimuksen kohteesta saatua tietoa. Humanistit eivät pyri yleistettävissä olevaan tietoon vaan yksittäistapaukset ovat heille tärkeämpiä. Humanistinen psykologia on ollut merkittävä psykologian historialle sillä sen parissa on kehitetty monia terapiamuotoja. Humanistisen psykologian ongelma on kuitenkin se ettei sillä ole mitään yleistä teoriaa, jota kaikki humanistit kannattaisivat. Tunnetuimpia humanistisen psykologian edustajia ovat mm. Abraham Maslow, Carl Rogers ja Viktor Frankl.

Transpersoonallinen psykologia

Transpersoonallista psykologiaa on kutsuttu humanistisen psykologian spirituaaliseksi serkuksi ja myös psykologian neljänneksi voimaksi. Sekin käynnistyi Abraham Maslow'n pioneirityön seurauksena. Maslow päätyi siihen, että hänen alkuperäinen humanistinen lähestymistapa oli riittämätön kuvaamaan henkisiä ja spirituaalisia kokemuksia. Hän lisäsi tunnettuun perustarpeiden malliinsa (1. fysiologiset, 2. turvallisuuden, 3. yhteenkuuluvuuden ja rakkauden, 4. arvonnannon sekä 5. itsensä toteuttamisen tarpeet) uuden tason 6. itse-transendenssin, jota kohti persoonallinen kasvu jatkuu.

Transpersoonallinen psykologia syntyi humanistisen psykologian vanavedessä ja sitä pidetäänkin sen osana tai haarautumana. Sanana ”transpersonal” tarkoittaa ihmisyyksilön

ylittävää, ja myös ihmisten välistä yhteyttä. Transpersoonallinen psykologia tutkii ihmisten henkisiä kokemuksia ja ilmiöitä jotka viittaavat ihmisen kykyyn ylittää (”trans”) arkipäiväisen minuuden rajat ja kokea yhteyttä laajempaan todellisuuteen.

Toinen keskeinen tutkimuskohde on ihmisen kyky kehittyä henkisesti siten, että hänen viitekehýksensä ei enää pyöri henkilökohtaisen identiteetin ympärillä, vaan avautuu transpersoonallisille/henkisille ulottuvuuksille.

Transpersoonallinen psykologia rakentui omaksi teoria- ja tutkimusalueekseen. Sen psykologinen tutkimus on laajentunut muuntuneista tajunnantiloista (altered states of consciousness) ryhmiin, organisaatioihin ja luontosuhteeseen.

Perinteisissä uskonnoissa tunnetaan, että henkinen todellisuus voi ylittää ihmisen persoonallisuuden niin voimakkaasti, että se parantaa ja eheyttää, kunhan ihminen avautuu henkisellet todellisuudelle. Transpersoonallinen psykologia ylittää uskontojen näkökannat siinä, että se on harkitusti sekä tieteellinen että spirituaalinen lähestymistavassaan tarkoituksenaan kehittää henkisen kasvun periaatteita ja malleja.

Transpersoonallinen psykologia ja sen viereinen humanistinen psykologia, värittävät paljon nykyajan psykoterapian lähestymistapoja korostamalla ihmisten positiivisia kykyjä ja mahdollisuuksia sekä niiden kehittymistä, ei vain negatiivisten oireiden poistamista. Ne ovat luultavasti myös tärkeitä virikkeitä uuteen psykologian virtaukseen, joka on positiivinen psykologia.

Humanistisen ja transpersoonallisen psykologian suhteesta

Professori Kaisa Puhakka (2005) asiantunteuksensa pohjalta arvioi humanistisen ja transpersoonallisen psykologian suhdetta: -Jotkut transpersoonalliset psykologit näkevät itsensä humanistisen psykologian osana tai haarauma. Melkein kaikki humanistiset psykologit näkevät asian näin, että transpersoonallinen on humanistisen haarauma tai osa. Jos katsoo näiden alojen historiallista kehitystä, on selvää, että humanistinen psykologia tuli ensin, ja transpersoonallinen psykologia syntyi vasta vuosikymmenen myöhemmin 1960-luvulla.

Ne transpersoonalliset psykologit, jotka näkevät alansa aivan erillisenä omana alanaan tähdentävät alojen perusolettamusten erilaisuutta. He näkevät alansa perustuvan viitekehukseen ja olettamuksiin, jotka jossain hyvin tärkeissä asioissa poikkeavat niin radikaalisesti humanistisen psykologian perusolettamuksista, ettei niitä voida asettaa samaan jatkuvuuteen. Esimerkiksi humanistinen psykologia perustuu materialistiseen maailmankatsomukseen, minkä mukaan ihmistaju ja henkisyys kehittyvät biologisesta elämästä, kun taas monet transpersoonalliset psykologit uskovat että henkisyys, ”Spirit” tai ”Consciousness” on kaiken perusta ja alkujuri.

Sanojen holistinen, transpersoonallinen ja integraalinen merkityksistä

Joillakin saattaa olla ristiriitaisia tunteita sanaa ”transpersonal” kohtaan, koska se sanana kuulostaa monien korvissa liian monimutkaiselta, kömpelöltä tai teennäiseltä. Sen sijasta käytetäänkin usein sanaa ”integral”, jota Ken Wilber käyttää. Pohdittaessa, miten sana holistinen suhteutuu sanoihin transpersoonallinen ja integraalinen

on huomattava joitakin näkökantoja. Transpersoonallinen näkökulma on yleensä holistinen, mutta kaikki holistiset näkökulmat eivät välttämättä ole transpersoonallisia. Holistinen on laajempi, se tarkoittaa, että kaikki on yhteydessä kaikkeen, joten osia ei voi katsoa erikseen, vaan ne nähdään kokonaisuutena tai osana kokonaisuutta. Transpersoonallinen viittaa minuuteen tai persoonallisuuteen, sen rajojen ja eristymisen ylittämiseen ja erityisesti sen yhteydestä kaikkeen, johonkin korkeampaan ja laajempaan (Seppänen 2005).

Wilberin mukaan integraalipsykologia sekä ylittää että sisältää niin behavioristisen, psykanalyttisen, humanistisen kuin transpersoonallisenkin alueen ja kattaa myös sosiaalisen ja kulttuurisen. Wilber näkee integraalipsykologian transpersoonallista kattavampana eikä hän usko että transpersoonallisesta voi tulla integraalista, koska sen piirissä käytetyt teoreettiset mallit ovat vähemmän integroituja (Rantala 2007).

Suomalaisen filosofipsykologi Lauri Rauhalan ihmiskäsitys on holistinen. Se rakentuu kolmesta ihmisen olemassaolon muodosta: 1. tajunnallisuudesta (psykkinen ja henkinen), 2. kehollisuudesta ja 3. situationaalisuudesta eli elämäntilanteisuudesta.

Rauhala ymmärtää tajunnan inhimillisen kokonaisuudeksi. Henkinen kokemusalue on loogisessa mielessä korkeampitasoinen kuin psykkinen, jolle on tunnusomaista koettu elämyksellisyys. Henkisellä tajunnan tasolla ihmisen voi etäännyä oman psykkinen peruskokemuksen mukana olemisen tilasta. Henkinen voi siten tarkastella ja analysoida myös oman tajunnan sisällä psykkinistä käsitteistöä ja sen kokemusaineeksiä.

Tällöin psykkinen objektivoidaan. Henkinen on toimivana ylikysilöllistä, jota psykkinen ei voi koskaan olla. (Vuorila 2013)

Positiivinen psykologia

Positiivinen psykologia syntyi vuosituhannen vaihteen tienoilla. Se kulkee akateemisesti hyväksyttyä valtavirtaa, kun transpersoonallinen psykologia oli useinkin lieveilmiöineen tiedemaailman vieroksumaa. Positiivinen psykologia keskittyy ihmisen hyvinvointiin, vahvuuksiin ja voimavaroihin sekä näiden edistämiseen. Kansainvälisesti tunnetuimpiin positiivisen psykologian puolestapuhujiin kuuluu muun muassa yhdysvaltalaisprofessori Martin Seligman. Hän erottaa (2004) kuusi positiivisen psykologian piirissä yleisesti hyväksyttyä yleisinhimillistä hyvettä, joiden hän uskoo pätevän kaikkialla maailmassa, vaikka tulkinta vaihtelee eri kulttuureissa:

1. Viisaus ja tieto: uteliaisuus, tiedonhalu, sosiaalinen älykyys ja arviointikyky.
2. Rohkeus: kyseessä voi olla sankaruus tai sitkeys ja päättäväisyys.
3. Humaanisuus ja rakkaus: lempeys, halu huolehtia muista ja tehdä työtä heidän hyväksi.
4. Oikeudenmukaisuus: reiluus, halu toimia tasa-arvoisesti kaikkia kohtaan.
5. Itsehillintä: kohtuullisuus, muiden huomioiminen ja parhaimmillaan aito nöyryys.
6. Transsendenssi: henkisyys, hengellisyys, spiritualisuus, toiveikkuus, anteeksiantavuus, kiitollisuus, innostus ja huumorintaju.

Psykologian emeritusprofessori Markku Ojanen on positiivisen psykologian ja onnellisuuden tutkimuksen tunnetuin edustaja ja asiantuntija Suomessa.

Hän pitää kyseenalaisena huumorintajun mukanaoloa transsendenttisenä ominaisuutena Seligmanin luettelossa, vaikka muutoin huumorintajun mukanaolo on hyvä. Ojanen huomauttaa myös, että luettelosta puuttuvat velvollisuus, kunnioitus ja tottelevaisuus. Yksilökeskeisissä kulttuureissa ne eivät ole muodikkaita, hän lisää. (2007)

Ojanen lähestyy ihmistä myös hyveiden kautta: se rohkaisee vahvuuksien tukemiseen ja uusien hyveiden löytämiseen. Ojanen tekee selvän eron positiivisen psykologian ja positiivisen ajattelun välille. Positiivinen psykologia nojautuu ja perustuu psykologiatieteeseen. Sen sijaan positiivisen ajattelu on yleistä henkisen kasvun piireissä ja new age -kentällä.

Huomautettakoon, että positiivista ajattelua kohtaan on maailmalla myös vastaliikkeitä. Jos myönteisyys otetaan pelkästään tunteena vaaleanpunaisten silmälasien kera ilman kokonaistilanteen tajuamista, on se kritiikkinsä ansainnutkin. Positiivisuudesta voi tulla toimiva voimavara, kun tajutaan, että ihmisen toimintojen kokonaisuudessa tunteen ja järjen, intuition ja logiikan, synteetin ja analyysin tulee olla tasapainossa. Kun vielä tilannetaju on kohdallaan ja kyky joustavuuteen vaikeissa tilanteissa toimii, ollaankin korvaamattoman voimavaran lähteillä.

Rationaalisen tajunnan käsitteistä ja rakenteista

Transpersoonallisen psykologian peruskäsitteisiin kuuluvat ns. huippukokemukset. Huippukokemuksen aikana koemme, että olemme yhteydessä johonkin itseämme suurempaan ja laajempaan. Olemme läsnä elämän ytimessä tuntien kiitollisuutta ja hyvää oloa. Jälkeenpäin tajuamme hetken harvinaislaatuisuuden ja pohdimme, miksi emme koe jatkuvasti tätä yhteyttä. Miksi ”suora yhteys” elämän ytimeen on harvinainen. Esteenä on rationaalinen, käsitteellinen ajattelu. Kuitenkin vapautuaksemme rationaalisen ajattelun kahleista ja oppiaksemme ymmärtämään mielemme toimintoja, tarvitsemme avuksi rationaalista ajattelua ja siihen perustuvia käsitteitä. Mietiskelevä ja meditoiva ajattelu edustavat puolestaan kokonaan toisenlaista ajattelua kuin rationaalinen ajattelu.

Tietoisuuden ja tajunnan peruskäsitteet avautunevat parhaiten tarkastelemalla psykologian prof. Kaisa Puhakan laatimaa kaaviota rationaalisen tajunnan rakenteesta sekä analyysia, miten persoonallinen kehitystaso ja tajunta toimivat maailmaan orientoitumisessa? Ken Wilberin syntetisoivan ajattelun ydin tiivistyy myös näissä ajatuksissa tajunnan käsitteistä ja rakenteesta.

Tietoisuus (awareness) on jotain määrittelemätöntä; se joko on tai se ei ole; se on heräämistä, valaistumista tai valottumista. **Tajunta** (consciousness) merkitsee montaa eri asiaa;

sisältöjä, toimintoja, mielen rakenteita (alitajunta, tajunta, ylitajunta). Tajunta jakautuu rationaaliseen ja ei-rationaaliseen. **Rationaalinen** tarkoittaa johdonmukaiseen, loogiseen ja käsitteelliseen ajatteluun perustuvaa toimintaa ja **irrationaalinen** tarkoittaa epäjohdonmukaista toimintaa. **Ei-rationaaliseen** kuuluvat tajunnan ilmiöt, jotka eivät pohjaa rationaaliin olettamuksiin. Nämä ihmisen tajunnassa olevat ilmiöt jakautuvat kahteen tyyppiin: alirationaaliseen ja ylirationaaliseen. **Alirationaaliset** (esirationaaliset tai prerationaaliset) ilmiöt ovat: vaistonomaisia, impulsiivisia, monet parapsykologisia, kuten telepatia ja selvänäköisyys tai alitajuisia tunnereaktioita, jotka ovat tiedostamattomia.

Ne eivät välity rationaalisen prosessin kautta.

Ylirationaaliset eli transrationaaliset ilmiöt viittaavat intuitioihin ja mystillisiin kokemuksiin, jotka ovat luonteeltaan ei-parapsykologisia. Ne ovat syviä henkisiä kokemuksia, joita on kuvattu mystiikan traditiossa. Tällaisen kokemuksen piirteitä ovat mm. yhteyden tunne kaikkeen, yhteys Jumalaan ja jumaluuteen, suuret syvät oivallukset, jotka ovat erilaisia kuin parapsykologiset ilmiöt ja jokapäiväinen oivalluselämä.

Persoonallinen kehitys ja tajunta maailmaan orientoitumisessa

Ei-rationaalisen alueen (alirationaalinen ja ylirationaalinen) erottelu tehdään usein kehitysteorian näkökulmasta: alirationaalinen edustaa kehityksen varhaisempia vaiheita tai tasoa

ja ylirationaalinen kehityksellisesti korkeaa, myöhempää tasoa. Ylirationaalisia kokemuksia voi satunnaisesti tapahtua myös kehityksessään varhaisemmissa vaiheissa oleville.

Hermosto ym. suodattimet välittävät käsitteistä vapaata todellisuutta, jota voi kutsua vaikka hengeksi. Tämä ”spirit” ilmenee tietoisuutena. Suhdetta ”subjekti - objekti” tai ”minä - toinen” tarkastellaan kolmella kehitystasolla. Kuitenkin kehitystasoja on mielekästä ajatella pikemminkin tiloina kuin pysyvinä tasoina.

Esipersoonallisella kehitystasolla psyyken rajat ja identiteetti ovat epäselviä. Toisen ihmisen kokeminen subjektina on vaikeaa. Projisointia ilmenee varsin paljon. Esipersoonallinen suodatin on raskas, koska on paljon kaikenlaista, mikä ei pääse läpi. Suodatin voi joskus rakoilla ja raoista tulee läpi ei-rationaalisia kokemuksia. Esipersoonallinen henkilö ei ole tietoinen siitä, että hänellä on näkökulma; hän on itsekeskeinen, absoluuttinen ja dogmaattinen. Tätä kehitystasoa voi soveltaa myös aikuisiin. Esipersoonallinen kehitystaso tarkoittaa Wilberin tietoisuuden jatkumon kolmea ensimmäistä vaihetta eli arkaaista, maagista ja myyttistä.

Persoonallisen kehitystason henkilöllä on turvallinen identiteetti, hyvä itseluottamus ja itsetuntemus. Hän arvostaa ja tarvitsee omaa identiteettiä. Rationaalinen tajunta on jakaantunut selvästi subjektiiviseen ja objektiiviseen. Itsen ja toisen välillä on selvä ero. Hän on kykenevä reflektiivisiin ja jäsentyneisiin mielen toimintoihin, mutta ei koe mystillisiä kokemuksia, eikä mene transsiin. Michael Washburn, joka nojautui ajattelussaan aika paljon Jungiin, on sanonut, että rationaalisuus ilmenee ensimmäisen kerran viiden vuoden

iässä. Tällöin prerationaalinen ovi sulkeutuu, mikä tekee mahdolliseksi rationaalisen psyyken jäsentymisen. Lapsella ei ole enää tietoisuutta mahtavista jylläävistä voimista, kuten edeltävässä kehitysvaiheessaan. Yhteyden tiedostamattomaan voi myöhemmin rakentaa kyllä uudelleen. Persoonallisen vaiheen ihminen on tietoinen, että hänellä on perspektiivi ja hän ymmärtää, että toisellakin on se. Persoonallinen kehitystaso on Wilberin tietoisuuden spektrin keskimäinen eli rationaalinen vaihe.

Transpersoonallisen kehitystason henkilöllä on oma näkemys. Hän on vapaa identiteetin tarpeesta. Kohtaamiset eivät ole välineitä itsen tukemiseen. Hän uskoo itseensä ja tuntee olonsa turvalliseksi. Hänen itseluottamuksensa laajenee koko maailmaan oman itsen yli. Maailman olemus on, että siihen voi luottaa; ei tarvitse pärjätä erillisenä ihmisenä maailmassa. Esim. rakkaus ei olekaan ihmiselle kuuluva kyky, vaan olemassaolon perimmäinen olemus, joka virtaa kaikkialla saatavana. Ei ole tarvetta yrittää koko ajan, voi olla rentoutunut; voi ylittää persoonallisen rajat.

Transpersoonallisella tasolla ilmaantuu ei-rationaalisia ilmiöitä, mutta ne ovat luonnollisia ja joustavia, eikä niihin kiinnitetä huomiota. Tietoisuus läpäisee ja valottaa rationaalisia tiloja; se ei ole yksi niistä. Tällä tasolla kaksijakoisuudet integroituvat. Ylirationaalinen näkökulma, perspektiivi ei ole jokin suurempi näkökulma, vaan se hetkellisesti vapauttaa kaikista näkökulmistä. Transpersoonallinen kehitystaso tarkoittaa Wilberin tietoisuuden spektrin kolmea ylintä vaihetta psyykkistä, subtiilista ja kausaalista.

Porvoon Ruusu-Ristiryhmä

Lisitzinin Taidemuseo Sibeliuksenbulvardi 15 Porvoo

Yleisöesitelmät syksyllä 2019

Keskiviikkoisin kello 18:00 – 20:00

02.10. Anne Kairamo: Säteet ja värit

16.10. Liisa Kaukoniemi: Mahdollisuus henkisyteen

30.10. Ilkka Karhu: Kun muutamme ajattelumme, muutamme elämämme

13.11. Anne Paalo: Notre-Dame

27.11. Janne Vuononvirta: Mieli, harha ja tiede

11.12. Tarja Pursi: Elämä -Valo -Rakkaus

Esitelmät ovat kaikille avoimia luento- ja keskustelutapahtumia.

Esitelmöitsijät ovat kokeneita suomalaisia totuudenetsijöitä eri järjestöistä.

Porvoon Loosin Lukupiiri

Torstaina 03.10. kello 16:30 – 17:40

Torstaina 17.10. kello 16:30 – 17:40

Torstaina 31.10. kello 16:30 – 17:40

Torstaina 14.11. kello 16:30 – 17:40

Torstaina 28.11. kello 16:30 – 17:40

Torstaina 12.12. kello 16:30 – 17:40

Luemme kohottavia tekstejä ja keskustelemme niistä.

Etsimme tietä sisäiseen tietoon.

Yhteenvetona voidaan todeta, että esipersonallinen suodatin on paksu, vääristymiä sisältävä ja rakoileva; rationaalinen suodatin on rakennettu hyvin tiukasti ja se suodattaa hyvin, mutta kapeasti intentionaalisuuden mukaan. Transpersoonallinen suodatin on ohut, hienojakoinen ja se häviää pois hetkinä, kun on suora yhteys. (Seppänen, Uusi Safiri 3/02)

Keskustelut prof. Kaisa Puhakan kanssa toimivat ymmärryksen avaajina psykologian, transpersoonallisen psykologian ja vapaamman henkisen kentän virtauksista sekä tajunnan rakenteen oivaltamisesta. K. Puhakka teki elämäntyönsä Yhdysvalloissa ja toimi transpersoonallisen psykologian professorina Palo Alton Transpersonal psychology –Instituutissa ja sittemmin psykologian professori-

na vapaassa korkeakoulussa California Institute of Integral Studies (CIIS). Hän on perehtynyt hyvin Ken Wilberin ajatteluun. Puhakka on yksi niistä maailman johtavista transpersoonallisista ajattelijoista, jotka v. 1997 pitivät kongressin Ken Wilberin ajattelusta ja tuotannosta. Kongressin esitelmistä julkaistiin kirja Ken Wilber in Dialogue. Keskustelijoina Kaisa Puhakan lisäksi mm. Roger Walsh, Michael Murphy, Stanislav Grof, Joseph Goldstein, Jack Kornfield, Peggy Wright, Jurgen Kremer, Michael Washburn jne.

Artikkelisarjan II osassa tarkastelen Ken Wilberin tietoisuuden jatkumoa, pre/trans-harhaa, transsendentaalista paradigmaa ja Wilberiin kohdistettua kritiikkiä.

Nina Kokkinen: **Totuudenetsijät**
Esoteerinen henkisyys Gallen-Kallelan, Halosen ja Simbergin taiteessa

Nina Kokkinen paljastaa taiteilijoiden ja teosten yhteyksiä esoteerisiin liikkeisiin ja vaihtoehtoiseen henkisyyteen. Hän valottaa Gallen-Kallelan jälleensyntymistä koskevia käsityksiä, Simbergin taidekäsitysten kytkeytymistä seksuaalimagiaan ja jälkiä, jotka spiritualismi jätti Halosen alttaritauluihin. He loivat uutta taidetta uskonnollisiin ympäristöihin, vaikka

esoteerinen symboliikka hankasi perinteistä kirkollista kristillisyyttä vastaan.

Vastapaino 2019. 310 s. Sid. **32,80**

Vuorela Toivo: **Paha silmä**
Suomalaisen perinteen valossa

Ikivanha ajatus pahalla silmällä katsomisesta tunnetaan ympäri maailman, ja neuvoja siltä suojautumiseen löytyy runsaasti myös suomalaisesta kansanperinteestä. Pahalta silmältä oli syytä suojata niin lapset kuin eläimet, ja tietäjien loukkaamista oli vältettävä kaikin keinoin. Varokeinon pettäessä suoja pahalta silmältä antoivat

erilaiset taikamerkit ja amuletit.

SKS 2019.113 s. Sid. **17,50**

Diipali Ac.(toim)
Visio paremmasta maailmasta

Ihmiskunta tarvitsee uuden kehityssuunnan, käytännönläheisen yhteiskuntamallin, jonka arvot ja periaatteet inspiroivat ihmisiä ja antavat toivoa paremmasta. Intialainen filosofi ja henkinen opettaja P.R. Sarkar (1921-1990) visioi tällaisen mallin jo 1950-luvun lopussa. Hän antaa ratkaisuja nykyhetken maailmanlaajuihin ongelmiin

Ananda Seva 2019. 78 s. Nid. **18,20**
Matilainen Tyyne, Salonen Mirja.

Seppänen Terttu (toim.)
Kirjeopisto Vian rajajoogan kurssi
Kymmenen opetuskirjettä

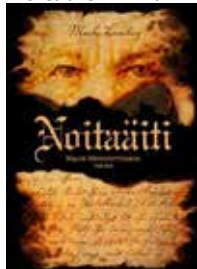

Kirjeopisto Vian rajajooga perustuu metodiin, jolla ajatuksia harjoitetaan loogisiksi ja positiivisiksi. Tavoitteena on kehittää itselleen voimakkaat, eettisesti korkeatasoiset ajatukset joiden kautta voi vaikuttaa oman luonteensa muotoutumiseen, elämänsä laatuun sekä myös ympäristöönsä ja muihin

ihmisiin. Luonteen ominaisuuksien kehittyminen mahdollistaa todellisen sisäisen Itsen – Korkeamman minän yhteyteen pääsemisen.

Kirjeopisto Via 2019. 237 s. Sid. **43,-**

Lamberg Marko:
Noitaäiti — Malin Matsintyttären tarina

Tukholmassa poltettiin vuonna 1676 noitana suomalainen nainen. Kun Malin Matsintytär 1600-luvulla muutti Pohjanmaalta Tukholmaan, ei hän osannut arvata miten elämä siellä tulisi päättymään. Tukholmassa vallinnut hysteerinen mustan magian pelko ja omien tyttärien valheelliset todistukset veivät Malinin

lopulta noitaroviolle, eikä hän ollut ainoa - suomalaiset tunnettiin taikuutta harjoittavana kansana.

SKS 2019. 327 s. Sid. **33,-**

Hartmann Steffen, Kimpfler Anton,
Henkinen läsnäolo ja luova voima
Ihmisen ja maailman kohtaaminen ja ajanhenki 21. vuosisadalla

Miten ymmärrämme ajanhengen? Humanitaariset katastrofit uhkaavat nykyhetken tietoisuuttamme. Kantamalla vastuun itsemme kehittämisessä autamme yhdessä Mikaelin Kristusvoiman kanssa voittamaan aikamme ahdingon.

Mannaberg 2019. 100 s. Nid. **20,-**